

Ігор Сліденко: Найближчим часом нереально повернути довіру до судів без політичної волі до системних змін

Суддя Конституційного Суду — про судову реформу, кадрову політику та проблему відновлення довіри до правосуддя

» стор. 4

«Крамничні злодюжки» поцупили «Золоту пальмову гілку»

Кому дісталися головні нагороди Каннського кінофестивалю

» стор. 5

Перша в світі? Здавайся!

Прима українського тенісу захистила свій чемпіонський титул на мегапрестижному турнірі в Римі

» стор. 15

Україна молода

Вівторок, 22 травня 2018 року

№ 54 (5370)

4 820094 140019 >

Учорашні курси
НБУ:
1 \$ = 26,148 грн
1 € = 30,805 грн
1 рос.руб. = 0,422 грн

Бізнес на зламі

Вітчизняна економіка продовжує потроху відновлювати свої позиції. Але хмари, які поволі згущаються на зовнішніх ринках, змушують оцінювати наші перспективи песимістично

» стор. 6

Масштабне вирубування деревини, яке вже стало чи не найгострішою проблемою сучасної України, мало б суттєво стимулювати вітчизняний експорт меблів.
Фото з сайта unian.net.

Ахтем Чийгоз
заступник голови Меджлісу кримсько-татарського народу

«І Сенцов, і Балух — сьогодні це їхній фронт, а щоб вони перемогли на цьому фронті, ми всі повинні дати їм силу. Ми масмо переконати їх, що, аби перемогти, їм треба вижити, а щоб вийти на волю — треба мати здоров'я. Ми масмо їх переконати, що ми їхню боротьбу достойно оцінюємо».

ВШАНУВАННЯ

Олег Ляшко з дружиною і командою пішки пройшов дорогою, по якій на смерть вели десятки тисяч українців.

«Небо волає за справедливість»

Олег Ляшко з командою вшанував пам'ять жертв політичних репресій в Биківні

Галина ПЕЧЕРИЦЯ

Щоб Биківнянська трагедія не повторилась — в Україні має бути справедливість. На цьому наголосив Олег Ляшко під час вшанування пам'яті жертв політичних репресій в Національному історико-меморіальному заповіднику «Биківнянські могили». Лідер Радикальної партії, на відміну від чиновників вищого рангу, пройшов до пам'ятника пішки, а не на авто, бо вважає, що кожен

має відчути цю дорогу, яка стала останньою для сотень тисяч українців.

«Дуже важливо йти сюди пішки. Це наша хресна дорога, як у Єрусалимі, коли Ісуса Христа вели на Голгофу. Сотні тисяч українців тут розстріляли. Ця дорога стала останньою для багатьох людей. Вона фактично усіяна кістками. По ній треба не на машинах їздити, а ходити пішки, щоб відчути всю біль і велич трагедії українського народу», — підкреслив Ляшко.

Політик зазначив: диктатура завжди несе тільки смерть. Тому важливо не допустити її у сучасній Україні.

«Ці репресії, в тому числі й політичні, стали можливі ще й тому, що не було справедливого суду. Судові органи просто виконували завдання партії з розстрілу людей тільки за те, що вони — українці. Небо волає за справедливість, тому ми тут. Надзвичайно важливо, щоб в Україні був справедливий і чесний суд. Ми боремося за звільнення усіх суддів і прокурорів, щоб вони не виконували політичні замовлення, не вчиняли репресій і щоб кожен українець міг знайти правду у суді», — розповів народний депутат.

Олег Ляшко і його соратники поклали квіти до меморіалу пам'яті та вшанували жертв політичних репресій хвилиною мовчання. ■

ПОЛІТВ'ЯЗНІ

Досить сидіти!

Активісти домагаються звільнення заґратованих заручників Кремля

Валентина САМЧЕНКО

Із минулого тижня повсюди, в Україні і за кордоном, відбуваються акції на підтримку Олега Сенцова — українця, який не визнав анексію Криму, за що його показово ув'язнив Кремль. Нагадаємо, 25 серпня 2015 у Ростові-на-Дону уродженця Сімферополя, активного учасника кримського Євромайдану засудили до 20 років позбавлення волі з відбуванням покарання у колонії суворого режиму. Під час оголошення вироку Олег Сенцов разом з Олександром Кольченком, якому так само висунули надумані спецслужбами РФ звинувачення, заспівав гімн України та вигукнув «Слава Україні!»

А днями, 14 травня, Олег Сенцов — український політв'язень, який

перебуває в колонії суворого режиму № 8 «Білий ведмідь» (місто Лабитнангі, РФ), оголосив безстрокове голодування. Єдиною умовою його припинення в'язень сумління називає звільнення усіх українських політв'язнів, утримуваних в РФ і на території Криму.

У Києві підтримати колегу під стіни посольства країни-агресора 18 травня вийшли творчі активісти, зокрема актори, які зіграли у фільмі «Кіборги»: В'ячеслав Довженко, Андрій Ісаєнко та Роман Ясинівський, а також режисерка стрічки Наталія Ворожбит. Читали документальну п'єсу Олени Гремїної «Заручники» про судовий процес над бранцем Кремля Олегом Сенцовим.

На Пушкінській площі в Москві 19 травня відбулися одиночні пікети.

Четверо росіян по черзі тримали плакати з портретом ув'язненого і написами: «Олег, Живи», «Росія, відпусти Сенцова», «Врятувати Сенцова, Save Sentsov».

«Ми не наївні люди, розуміємо, що цим мало чого доб'ємося, але ми все ж таки громадяни своєї країни, нам буває за неї страшно соромно. Мені особисто соромно, що я росіянка, з Росії, громадянка Росії, і ми це робимо, щоб стало менше соромно», — процитувала УНІАН Вікторію Івлеву, яка не побоялася у Москві виражати свою громадянську позицію.

Акція на підтримку режисера Олега Сенцова та всіх українських полонених, що утримуються за ґратами в Росії, об'єднала однодумців 20

ДО РЕЧІ

Минулого тижня в українському національному павільйоні на Каннському кінофестивалі представили збірку оповідань Олега Сенцова «Оповідання» (Recits). Книжка вийшла у видавництві L'Harmattan, в рамках серії La Presence ukrainienne.

Тим часом Асоціація режисерів Франції (SRF) опублікувала заклики про негайне звільнення Олега Сенцова.

«Ми урочисто закликаємо президента Франції заступитися за Сенцова під час переговорів із Володимиром Путіним», — пишуть у зверненні, зокрема, Жак Одьєр, Бертран Бонелло, Робер Гедіґан, Бертран Тавєрньє та інші французькі кінематографісти.

НА ФРОНТІ

Українськими ярами, ворожими тилами

Українські розвідники взяли в полон трьох терористів, тоді як ворог обстрілює цивільні об'єкти

Іван БОЙКО

Із природним потеплінням стає «гарячіше» й на східному фронті, на Донбасі: у понеділок уранці ворог обстріляв з артилерії мирне місто Торецьк, унаслідок чого було пошкоджено Центр соціально-психологічної реабілітації, де перебувало 28 дітей віком від 3 до 17 років.

Як повідомляє прес-служба поліції Донецчини, зранку до Торецького відділення поліції надійшло повідомлення від директора Центру соціально-психологічної реабілітації дітей про те, що в ході обстрілу о 06:20 було пошкоджено вікна у будівлі центру. Поліція допомогла педагогам евакуювати дітей з-під обстрілу. Також зафіксовано, що внаслідок обстрілу в Торецьку було пошкоджено ще й сім будинків.

Минулої неділі на Луганщині ледь не постраждав від вибуху патруль ОБСЄ. Зокрема, вибух стався на ділянці розведення сил і засобів у районі Золотога за 300—500 метрів від спостерігачів. В оперативному звіті Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ в Україні, зазначається, що 20 травня о 11:04 два патрулі СММ у складі десяти співробітників місії на чотирьох броньованих автомобілях перебували на відстані приблизно 20 метрів південніше блокпоста збройних формувань, 60 км на захід від Луганська. З автомобілів вийшли всі члени патрулів, п'ятеро з них розмовляли з двома неозброєними членами збройних формувань. Після цього обидва патрулі негайно покинули цей район і благополучно повернулися до своїх баз у Сіверськодонецьку (підконтрольний урядові, 74 км на північний захід від Луганська) та в Кадіївці (кол. Стаханов, непідконтрольний урядові,

50 км на захід від Луганська) відповідно.

У свою чергу, Головне управління розвідки Міністерства України зазначає, що Росія залізницею доставила до окупованого Ловайська боєприпаси, в тому числі 122-мм реактивні снаряди до РСЗВ «Град», 122-мм артилерійські снаряди, набої до стрілецької зброї та зенітних установок.

Проте минулої неділі нашим розвідникам із 46-го окремого штурмового батальйону «Донбас» удалося полонити в бою трьох терористів. Як повідомляє штаб Операції об'єднаних сил, наша розвідувальна-диверсійна група з метою виявлення вогневих засобів противника, що ведуть обстріли мирних населених пунктів, виконувала бойове завдання в тилу противника. Зазначається, що під час рейду було виявлено спостережний пункт ворога. «Під час короткого бою одного бойовика було знищено, трьох захоплено в полон. Втрат серед наших воїнів немає», — повідомили військові.

Полонених та їхню зброю передали для подальшої роботи співробітникам СБУ, але перед цим терористів сфотографували на тлі напису «Путін здох». ■

А ТИМ ЧАСОМ...

Збройні сили України отримали на озброєння модернізовані 100-міліметрові протитанкові гармати МТ-12 «Рапіра».

«Українська армія отримала на озброєння модернізовані гармати МТ-12 «Рапіра». Вони можуть вражати цілі в умовах обмеженої видимості. Також гармати оснащені системами утримання цілі. Це дозволяє більш ефективно вражати під час руху», — йдеться у повідомленні Кабміну.

ДИВЕРСІЇ

Точка неповернення

Росіяни налаштовують поляків проти українців

Тарас ЗДОРОВИЛО

Днями польські правоохоронці затримала росіянку, яку звинувачують у розпалюванні ворожнечі з Україною. Як передало «Польське Радіо» затримання громадянки Російської Федерації Катерини Ц., що була учасницею гібридних дій, здійснило Агентство внутрішньої безпеки.

Речник міністра-координатора спецслужб Станіслав Жарин зазначив, що затримана росіянка перебувала у Польщі від 2013 року, а найближчим часом її видворять із Польщі.

Крім того, ще чотирьом особам заборонено в'їзд до Польщі. І Катерині Ц., й іншим чотирьом інкримінують участь у розпалюванні польсько-української ворожнечі, підживанні польської точки зору на історичну політику та заміні її російською точкою зору, а також намаганні «консолідувати проросійські середовища в Республіці Польща» навколо цих сфер.

«Із матеріалів Агентства внутрішньої безпеки випливає, що ці п'ятеро осіб здійснюють на території Польщі ворожу діяльність. Звідси рішення про затримання й видалення Катерини Ц. і про чотири додаткові клопотання у справі заборони в'їзду на територію Республіки Польща», — сказав Станіслав Жарин. За його словами, дії Агентства внутрішньої безпеки відбуваються згідно із законом про іноземців. ■

Катерина ЛАЗАНЮК

Будівництво експериментальної бази для українських морпіхів поблизу Одеси планують завершити до кінця року. Про це повідомив заступник міністра оборони України генерал-майор Олег Шевчук під час інспектування військового містечка Дачне-2 на Одещині.

На території містечка зводять три казарми для особового складу, чотири гуртожитки поліпшеного типу планування для військовослужбовців-контрактників, ідальню на 500 місць, обладнану відповідно до вимог нової системи харчування, сучасний медпункт, церкву. Крім того, на території будуть фізкультурно-оздоровчий комплекс. База матиме свій власний відкритий футбольний міністадіон зі штучним покриттям та системою освітлення, баскетбольний майданчик та бігові доріжки.

«Кожного місяця ми здійснюємо інспектування цього військового містечка. Загалом, будівельники дотримуються взятих на себе

■ **ВІЙСЬКО**

Як НАТО прописало

Поблизу Одеси будують сучасну базу для морської піхоти

зобов'язань, робота триває відповідно до плану. Хоча на даний момент є два будівельних підприємства, які відстають від графіка виконання робіт. Представники цих компаній сьогодні отримали попередження щодо можливого розірвання укладених договорів», — відзначив заступник міністра оборони України генерал-майор Олег Шевчук.

Активна фаза будівництва почалася влітку минулого року. В середині квітня базу відвідав міністр оборони Степан Полторак. Тоді він підсумував: «За 10 місяців я бачу величезні зрушення вперед. Сподіваюся, що в цьому році основні об'єкти будуть завершені. Все йде за планом».

■ **ДО РЕЧІ**

За даними Міноборони, на сьогоднішній день по всій країні гуртожитки для військовослужбовців контрактної служби ЗСУ будуються на 47 майданчиків: у Подільську, Миколаєві, Дачному, Очакові, Бродах, Старичі, Мирному, Новоград-Волинському, Контотопі, Гончарівському, Бердичеві, Кременчуці, Житомирі, Десні. Всього проектом передбачено будівництво 184 гуртожитків.

Добудувати гуртожиток для військовослужбовців-контрактників у Дачному місцеві підприємці обіцяли міністру раніше, ніж його заступнику — вже за чотири місяці, тобто у серпні цього року. ■

■ **ОТАКОЇ!**

Вільне падіння?

Знову призовник викинувся з п'ятого поверху

Світлана МИЧКО
Тернопіль

У Тернополі знову сталася надзвичайна подія, пов'язана з призовною кампанією — тотожна тій, що мала місце 14 травня минулого року. Тоді з п'ятого поверху будівлі обласного військкомату випав 24-річний призовник Михайло Федун, уродженець Тернопільського району, який унаслідок падіння отримав важкі травми й потрапив до реанімації. Як повідомляла прес-служба оперативного командування «Захід», молодий чоловік випав, «намагаючись самовільно, тобто без дозволу командування і поважних причин, залишити межі розташування обласного збірної пункту».

Однак згодом, після виявлення додаткових обставин, слідство почало розглядати і версію про доведення до самогубства. «Вилізли» і факти наявності «дівчини» в казармі призовного пункту та порушення строків утримання призовників на території військкомату. На жаль, поки що не вдалося дізнатися, чим закінчилося слідство.

Й ось учорашнє офіційне повідомлення Тернопільського військового комісаріату, розміщене на сторінці установи у «Фейсбуці»: «20 травня близько 18-ї години на обласному збірному пункті Тернопільського ОВК сталася подія. Попередньо встановлено, що призовник Бережанського ОМВК, намагаючись самовільно залишити розташування призовного пункту, здійснив спробу спуститися з п'ятого на перший поверх будівлі по карнизу, зірвався і впав на дах сусідньої будівлі. Внаслідок цього призовник отримав травми різного ступеня тяжкості. Нарядом по збірному пункту постраждалому було надано першу медичну допомогу. На даний час призовник транспортований до стаціонарного медичного закладу міста. Загроз життю призовника немає. Військовим комісаром Тернопільського ОВК призначено службове розслідування для з'ясування причин, які призвели до даної події». ■

■ **КРИМІНАЛ**

Тупик

Затятий грабіжник із Росії «засвітився» з ножем на Луганщині

Тарас ЗДОРОВИЛО

Кримінальний талант проявив уночі у Міловському районі, що на Луганщині, такий собі «Махмуд», який лише місяць тому звільнився з місця позбавлення волі у Росії. А як опинився на території України — правоохоронці ще мають з'ясувати. Цей тип примудрився за ніч «бомбонутися» п'ять будинків, де забирав гроші та мобільні телефони.

І, вочевидь, рахунок «відвідин» був би ще більшим, якби одному з потерпілих не вдалося побачити зловмисника. Чоловік зателефонував до райцентру в поліцію та детально описав прикмети невідомого, який потрапив до нього в будинок, поцупив майно та втік.

Поліцейські швидко почали відпрацьовувати територію — і їхні зусилля не виявилися марними: у районі тупика Елеваторський співробітник поліції побачили чоловіка, який підпадає під опис зловмисника (це підтвердив і потерпілий, адже був разом із нарядом поліції).

Правопорушник, помітивши правоохоронців, забіг на територію непрацюючого фермерського господарства та несподівано дістав із кишені мисливський ніж. Офіцер поліції, попередивши чоловіка про застосування вогнепальної зброї, зробив постріл угору — проте зловмисник не відреагував на попередження. Коли він почав рухатися з ножем у бік поліцейських, то правоохоронцю довелося вистрілити в утікача.

Поліцейські надали пораненому першу медичну допомогу та викликали «швидку». Наразі проводяться першочергові слідчі дії та встановлюються всі обставини події. Зловмиснику-гастролеру надовго запам'ятаються «гостини» в Україні — адже йому світять роки нового терміну ув'язнення. ■

Людмила НІКІТЕНКО
Черкаська область

У Куцівці на Черкащині минулими вихідними булолюдно. Тамешні жителі та гості зі Сміли, Черкас, Києва вшанували Тодося Осъмачку — українського письменника, поета, перекладача, який народився в цьому селі у 1895 році й прославив його на весь світ.

Уроцистості, присвячені 123-й річниці з дня народження Тодося Осъмачки, організувала Ротмістрівська об'єднана територіальна громада, куди входить тепер Куцівка, спільно з Черкаською обласною спілкою письменників. Односельці та гості, серед яких були письменники та поети, згадували талановитого українця, читали його твори, а в церкві Різдва Пресвятої Богородиці, в якій свого часу хрестили майбутнього письменника, отець Василь відслужив молебень.

Побували гості й на місці батьківської хати поета в урочищі Заруда біля сільського ставка, де тепер стоїть пам'ятний знак; покладали квіти до його меморіальної дошки, що встановлена на фасаді Будинку культури;

■ **ДО ДАТИ**

«Круча» земляка

У селі Куцівка вшанували Тодося Осъмачку

Квіти — до меморіальної дошки Тодося Осъмачки в Куцівці. Фото з «Фейсбука».

подивилися аматорський концерт.

На заходах урочисто вручили цьогорічну літературну премію імені Тодося Осъмачки Василю Клічаку за його книгу «Копана гора», а Олексію Тич-

ку, члену Спілки письменників України, — диплом і нагрудний знак лауреата міжнародного конкурсу імені Пантелеймона Куліша. Відзначення лауреатів відбулося завдяки спонсорській допомозі, зокре-

■ **ЗДОРОВИЙ СПОСІБ**

Карнавал і велопатруль

У трьох містах пересіли на двоколісних

ред харків'ян, оскільки в парках і на деяких дорогах тут з'явилися спеціальні доріжки і пункти прокату. До речі, міськвиконком планує з'єднати Саржин Яр, Білгородське шосе та лісопарк в єдину дорожку довжиною 30 кілометрів.

Подібні плани має також влада Києва. «Влітку у столиці запрацює 27 точок велопрокату, — повідомив у розпал спортивного свята мер Віталій Кличко. — А на кінець року плануємо вже 300 таких пунктів. Перші з'являться на Трухановому острові, у Маріїнському парку та парку Шевченка». Порадує мерія містян також новими велопарковками, точками байкшерингу і велотрасою з Троєщини на Європейську площу. У планах — мар-

шрути з Солом'янки, Виноградаря та Оболони до центру міста.

У Львові родзинкою заходів, які зібрали 1500 любителів двоколісного транспорту з педалями, став офіційний запуск велопатруля. Перші підрозділи поліцейських виїдуть у парки, сквери та на центральні вулиці міста вже цими днями й працюватимуть не лише в теплу пору року. «Загалом зараз у нас є 10 інспекторів, — повідомив начальник Управління патрульної поліції у Львівській області Роман Пилипенко. — Щодня виїжджатимуть два екіпажі. Відтак ми ретельніше зможемо забезпечувати спокій у парках і скверах, оскільки патрульні на двоколісних зможуть швидше долати дистанції у багатолюдних місцях». ■

Лариса САЛІМОНОВИЧ

Тринадцятий за рахунком велодень зібрав у Харкові рекордну кількість учасників, адже проїхатися центральною частиною міста на велосипеді вирішили 25 тисяч містян. Це майже вдвічі більше, ніж минулого року.

Уже за традицією свято розпочалося з флешмобу на майдані Свободи. Велосипедисти вирішили створити фігуру свого улюбленого виду транспорту і, наслідуючи Ілона Маска, запустили його на Марс. Тему цього дійства харків'яни обирали відкритим голосуванням на одному з міських порталів. Ідею відправити велосипед до сусідньої планети запропонувала Вероніка Горчакова, за що й отримала в подарунок нову двоколісну машину.

Загалом велодень у Харкові проходив у формі карнавалу, де за рулем можна було зустріти голлівудських та казкових героїв, середньовічних лицарів і просто кумедних персонажів. Творчий підхід до спортивного заходу пояснюється зростаючою популярністю велоспорту се-

Наталка ПОЗНЯК-ХОМЕНКО

■ ДІЙОВІ ОСОБИ

Ігор Сліденко: Найближчим часом нереально повернути довіру до судів без політичної волі до системних змін

Суддя Конституційного Суду — про судову реформу, кадрову політику та проблему відновлення довіри до правосуддя

це свідчить про те, що Верховна Рада не стільки виконує свої повноваження, скільки займається політикою. Це ж стосується і Президента: ви прекрасно пам'ятаєте, що між проведеним конкурсом на місце суддів КС за квотою Президента і реальним їх призначенням пройшло кілька місяців, і ця пауза не була обумовлена жодними раціональними чинниками.

І це має кардинальний вплив на роботу Конституційного Суду, де кожен голос має вагу і де багато голосувань відбуваються на межі прийняття того чи іншого рішення. А протягом майже усього минулого року замість передбачених законом 18 суддів працювали лише 13.

■ **Але це не завадило КС почати приймати рішення, яких чекали роками. Наприклад, той же Закон Колесніченка—Ківалова, за яким ви були суддею-доповідачем, чекав свого рішення 3,5 роки. Можна поцікавитися, чому так довго і чому було винесено саме таке рішення?**

— Ви поставили надзвичайно складне запитання. Справді, Закон Колесніченка—Ківалова надійшов до Конституційного Суду ще у 2014 році, і два роки він фактично не розглядався. Тут певну роль, як на мене, відіграв колишній голова КС Юрій Булін, який просто не ставив це питання в порядку денний. І тільки наприкінці 2016 року ця справа почала розглядатися, а на початку цього року було винесено рішення.

На моє враження, тут правові чинники не відігравали ніякої ролі, оскільки справа була цілком зрозуміла і ніяких серйозних перешкод для її вирішення не існувало уже в 2014 році. Принаймні за цей період у справі не з'явилося жодних нових фактів, які могли б вплинути на рішення.

■ **«До правового колапсу, швидше, призведе brutальне порушення приписів Конституції, яке дозволяють собі народні депутати»**

■ **Однак цей закон було визнано неконституційним не через зміст, який у багатьох моментах прямо порушував права і свободи громадян України, а через те, що було доведено, що депутати, чий голоси були враховані, фізично були відсутні в момент голосування не лише в сесійній залі, а й в Україні. Чи не призведе це до якогось правового колапсу, адже за такою ознакою можна скасовувати кожен другий закон?**

— Мені здається, що до правового колапсу швидше призведе (і вже призводить) саме таке brutальне порушення приписів Конституції, яке дозволяють собі народні депутати. Зокрема й голосування «за себе і за того хлопця», яке ми досі спостері-

гаємо у парламенті. Це дискредитує статус самого народного депутата, це дискредитує статус Верховної Ради як найвищого органу законодавчої влади, це дискредитує і саму правову державу. І те безсистемне і суперечливе законодавство, яке ми маємо останні понад двадцять років — воно є наслідком такого голосування. Депутат нині представляє не стільки себе чи своїх виборців, скільки вузькокорпоративні інтереси. Тобто, закон стає результатом суб'єктивної волі, яка реалізується через домовленості, які не мають жодного стосунку ні до політики, ні до державних інтересів. І таких законів справді надзвичайно багато. Закон КК — один із них.

■ **До речі, наступним таким законом може стати і Закон про освіту, де досі тривають дискусії навколо мов національних меншин: чи держава має гарантувати лише вивчення мов національних меншин, чи забезпечити процес навчання цими мовами?**

— Хочу сказати, що я є суддею-доповідачем і з цього питання. Але, доки не винесено рішення, я нічого коментувати просто не маю права.

■ **А які перспективи дочекається рішення КС щодо Закону про очищення влади?**

— Закон забороняє суддям Конституційного Суду давати будь-які коментарі з приводу справ, які перебувають у провадженні.

■ **Днями з'явилася інформація, що група народних депутатів готує подання щодо визнання неконституційним закону, який дозволив Юрію Луценку без відповідної фахової освіти очолити Генеральну прокуратуру. Які перспективи у цієї справи?**

— Я знаю про це подання, яке, здається, ініціював депутат Віктор Чумак. Із цього приводу можу сказати лише одне: якщо це подання відповідатиме вимогам, Конституційний Суд буде зобов'язаний його прийняти і винести своє рішення.

■ **«Проблема не у створенні антикорупційних органів, а в тому, які люди туди приходять»**

■ **Останнім часом багато розмов про судову реформу. Як ви можете оцінити її ефективність і чи можна сподіватися, що вона зможе змінити систему?**

— Це на воротах Дантового пекла був напис, що «Залиш надію всяк, хто туди входить», а у нас надія завжди є. Але, наскільки ця надія пов'язана з судовою реформою, сказати важко.

Є певні позитивні моменти, пов'язані зі змінами, але є моменти, які пояснити дуже важко — і це стосується і статусу Конституційного Суду, й інших

Ігор Сліденко.

судів. Наскільки це вплине на ситуацію? Ви — журналіст, ви самі можете все побачити на прикладі того ж новоствореного Верховного Суду. Уже зараз є процеси, м'яко кажучи, неоднозначні. Є судді, призначені до ВС, до яких є надзвичайно багато питань у плані їх доброчесності. Але саме доброчесність, поставлена в основу конкурсного відбору, мала повернути довіру до судової системи. А про яку довіру можна говорити, якщо до вищого органу призначаються судді, які априорі не довели свою доброчесність?

■ **Громадська рада доброчесності взагалі сказала, що вона виходить із цього процесу.**

— Крім ГРД, із приводу курсу до Верховного Суду ще восени минулого року висловили свою стурбованість і наші західні партнери. А поки що йдеться винятково про Верховний Суд, оскільки всі інші ланки судової системи — важко сказати, наскільки вони реформовані щодо цих принципів. Однак, незважаючи на цю стурбованість, Верховний Суд був призначений і він функціонує.

Так само є багато як мінімум дискусійних питань щодо якості законодавчих змін. Наприклад, абсолютно логічний крок України щодо запровадження конституційних скарг. Однак ті параметри конституційних скарг, які наразі закладені в Конституцію України, перетворюють КС не стільки в орган конституційного контролю, скільки в касаційну або суперкасаційну інстанцію. Фактично, йдеться про дослідження тих справ, за якими передбачена або апеляція, або касація.

■ **Чи не буде це відволіканням суддів КС від справ більшої державної ваги?**

— Те, що розгляд конституційних скарг забиратиме більшу частину часу роботи КС, передбачено навіть регламентом, де зазначено, що засідання Великої палати КС відбуватиметься раз на тиждень, а засідання Сенатів, які розглядатимуть, власне, ці конституційні скарги — двічі на тиждень. Очевидно, що з огляду на кількість скарг, які вже надійшли і які ще будуть надходити, це буде один з основних напрямів його діяльності.

Але цими змінами повністю змінюється сенс діяльності КС. Наразі він стає органом, який

займається розглядом конституційних скарг, і це справді може вплинути на справи, які розглядаються у рамках конституційних подань і конституційних звернень.

■ **Багато скарг уже надійшло?**

— Із 2016 року, відколи ці зміни стали чинними, надійшло понад 500 конституційних скарг.

■ **А на що скаржаться?**

— Є кілька напрямів. В основному це — порушення з точки зору заявників їхніх соціальних прав.

■ **Що можна зробити, щоб повернути довіру до суду і до правосуддя і чи реально це зробити найближчим часом?**

— Я почну з кінця вашого запитання. На мою думку, найближчим часом це зробити нереально. Ситуація зайшла надто далеко — система дискредитована, дезорганізована і близька до колапсу. Ви знаєте, що багато судів загальної юрисдикції зараз просто не працюють, бо там немає суддів. Бо старих звільнили, а нових не призначають. Ми прийшли до того, що можна було швидко змінити в 2014 році, але тоді побоювалися руйнувати систему.

Але я думаю, що Україна буде змушена піти на це під тиском зовнішніх факторів, оскільки цивілізацію від хаосу відрізняє наявність цивілізованого способу вирішення конфліктів, чим і займається правосуддя. Якщо ми не хочемо зануритися в хаос, а я думаю, мало хто цього хоче, то ми просто змушені будемо привести свою судову систему до світових стандартів.

А з точки зору того, що потрібно робити — як це не банально звучить, потрібно просто дотримуватися закону і права, а не гратися ними. Бо якщо говорити про порушення, які ми згадували, то суть цих порушень є гра з законом. Практично в кожному законі є неоднозначності та суперечності, коли суддя може прийняти взаємно протилежні рішення, обґрунтовуючи їх нормами цього ж закону. І в цьому лежить корінь проблем. Ну й величезну роль у цьому відіграє суб'єктивний фактор, моральні якості того чи іншого судді.

■ **Зараз багато говориться про створення антикорупційного суду. Наскільки його поява вирішить проблему корупції? Бо сподівання, які поклалися на ті ж НАБУ, САП і НАЗК, виявилися децю перебільшеними.**

— Одна з проблем трансформаційних демократій, які ми спостерігаємо у нас — це формальне, без суті копіювання інститутів західної демократії. Але претензії до цих органів здебільшого не через те, що вони створені, а через те, чим вони наповнені. Тобто, той самий суб'єктивний фактор, який під час демократичних перетворень має визначальну роль.

Утім навіть, незважаючи на певну дискредитацію антикорупційних органів, їх створення — це спроба вплинути на ситуацію. І тут головне питання: які кадри туди придуть, наскільки вони зможуть бути незалежними і неупередженими? Тільки це може стати запорукою успіху.

За аналогією, у 70-х роках в Італії, коли почалася системна боротьба з мафією, там було важко знайти суддю, який погодився б розглядати такі справи. На всю Італію було лише кілька суддів, яких особливо охороняли. Я вважаю, що й у нас немає жодних проблем із вирішенням цих питань і в загальних судах. Потрібне лише бажання. ■

■ БРУДНІ ГРОШІ

Замість Лондона —
Чукотка

Романа Абрамовича не пускають до «другої батьківщини» — Британії

Ігор ВІТОВИЧ

Британія мусить вибудувати єдину стратегію протидії російському політичному режиму, а також посилити інструменти фінансового тиску на Володимира Путіна і його оточення. Це — головний висновок парламентської доповіді, яку підготував комітет палати представників з міжнародних справ, інформує Бі-Бі-Сі.

Куди текло золото Москви?

Основою документа стали свідчення антикорупційних активістів і журналістів, а також інформація, яку надали аудиторські фірми та дослідницькі центри. Серед опитаних були і російські громадяни, які перебувають в опозиції до режиму Путіна: так, наприклад, свідчення у британському парламенті давали виконавчий директор Фонду боротьби з корупцією Володимир Ашурков, співзасновник ClamrK («Кампанії за законодавство проти відмивання грошей клептократів через нерухомість») Роман Борисович і опозиціонер Гаррі Каспаров.

Документ, який уклали за підсумками парламентського розслідування, отримав назву «Золото Москви: російська корупція у Великій Британії». Автори доповіді визнають, що Велика Британія роками нічого не робила, щоб зупинити потік «брудних грошей» із Росії. Нинішнє «антивідмивне» законодавство, по суті, так і не стало ефективним інструментом боротьби з корупціонерами через відсутність політичної волі у британського керівництва. Спеціалізовані агенції, які борються з корупцією та шахрайством, власне, як і поліція, так і не запрацювали на повну силу в царині економічних злочинів через брак людей і нерозуміння того, що вони розслідують.

Як наслідок — увесь цей час «брудні гроші», відмиті в офшорах британських заморських територій, інвестувалися в лондонську елітну нерухомість, в акції, в предмети розкоші й осідали на рахунках компаній, які обслуговують заможних людей без зайвих питань.

За оцінкою британського підрозділу «Міжнародна прозорість» (Transparency International), у британський ринок нерухомості вкладено щонайменше 4,4 млрд. «брудних фунтів», із них близько 970 млн. припадає на багатих росіяни. В організації визнають, що ці цифри — лише «верхівка айсберга», яку вдалося розгледіти майже випадково завдяки різним витокам і публікаціям судових документів. Реальні цифри, які віддзеркалюють проблему, набагато вищі.

Недоліки чинного законодавства дозволяли російським компаніям без проблем обходити санкції. Особливо автори доповіді виділяють ситуацію з виходом на лондонську біржу компанії En + Group Олега Дерипаски. Вихід компанії на IPO у листопаді 2017 року мав викликати запитання у регулятора відразу з кількох причин, пояснював у своїх свідченнях комітет з міжнародних справ науковий співробітник Гарвардського університету Еміль Сіммонс. По-перше, En + Group належить концерну «Русал», що займається постачанням російської армії. По-друге, частина En + належить банку ВТБ, щодо якого тоді вже були запроваджені санкції. По-третє, En + взяла у ВТБ кредит на суму 1 млрд. доларів. Проте, En + Group успішно вийшла на IPO і збрала на лондонській біржі 1,5 млрд. фунтів, а офіційний представник британського регулятора — Управління

У Лондоні Абрамович почувався як удома.

з фінансового регулювання і нагляду — пізніше пояснював, що, з точки зору закону, в них не було жодних підстав відмовляти En + у виході на IPO (тепер автори доповіді закликають уряд вивчити недоліки санкцій законодавства, які дозволили En + Group потрапити на лондонську біржу).

Звичайно, що парламентська доповідь напряму пов'язана з отруєнням екс-полковника ГРУ Сергія Скрипаля та його доньки. Як випливає з доповіді, лише після інциденту у Солсбері ставлення до путінських олігархів у Британії змінилося: на проблему «брудних російських грошей» у Британії стали дивитися як на потенційну загрозу національній безпеці країни. Тому депутати просять якомога швидше створити єдиний реєстр іноземних компаній, які володіють нерухомістю у Великій Британії і отримують державні контракти. Уряд розраховував, що такий реєстр з'явиться у 2021 році, але тепер депутати просять не зволікати з цим. Крім того, депутати просять посилити політику санкцій, зробити можливими індивідуальні санкції відносно людей, тісно пов'язаних з авторитарними режимами, а також публікувати списки осіб, проти яких запроваджуються санкції через порушення прав людини.

Відфутболили Романа

І перші результати вже є. Власник лондонського футбольного клубу «Челсі» Роман Абрамович не зміг прилетіти до Великої Британії на матч минулої суботи на стадіоні «Вемблі», в якому його клуб переміг команду «Манчестер Юнайтед» і виграв кубок Англії, повідомляє «Свроньюз». Російському олігарху не дають візу, а термін дії попередньої спливе три тижні тому. Формальній відмови Абрамович не отримував. Від офіційних коментарів відмовився як він сам, так і британське МЗС.

Але й так відомо: ще в березні у британському МЗС заявили про намір перевірити справи приблизно 700 російських бізнесменів, які отримали інвестиційні візи впродовж останніх років. Серед них і Абрамовича, який майже постійно мешкав у Британії з 2003 року. Як зазначають британські ЗМІ, приватний «Боїнг 767» Абрамовича бачили в Лондоні востаннє ще 1 квітня.

На думку британського бізнес-видання «Файненшл Таймс», зволікання з візою для олігарха пов'язане з «геополітичною» напругою між Москвою та Заходом, зокрема і з публікацією американською владою, на вимогу Конгресу США, списку 114 російських політиків та олігархів, які пов'язані з президентом Росії Володимиром Путіним. У правових державах закон є закон, тому Абрамовичу не допомогла особиста дружба із зятем та особистим радником президента Дональда Трампа, також єврейським бізнесменом Джаредом Кушнером, як і близька дружба дружини Абрамовича — Дарії Жужової з донькою американського президента Іванкою Трамп. ■

■ ПРЕМІАЛЬНІ

«Крамничні злодюжки»
поцупили «Золоту
пальмову
гілку»

Кому дісталися головні нагороди Каннського кінофестивалю

Олег БОРОВСЬКИЙ

Головний приз — «Золоту пальмову гілку» 71-го Каннського фестивалю — отримала увечері минулої суботи щемлива японська драма 55-річного режисера Хірокадзу Корееда «Крамничні злодюжки» про родину дрібних злодіїв, яка забирає з вулиці безпритульну дитину. Гран-прі фестивалю виграв найвідоміший афроамериканський режисер США Спайк Лі за комедійно-сатиричний трилер «Чорний куклукскланівець». Фільм розповідає історію поліцейського-афроамериканця з Колорадо-Спрінгз, який проникає в місцеве відділення Ку-клукс-клану і навіть завойовує симпатії його членів.

Польський режисер Павел Павліковський, чий фільм «Іда» три роки тому був нагороджений «Оскаром» як найліпший неангломовний фільм, здобув нагороду в Канні за найліпшу режисерську роботу. Цього разу було відзначено його стрічку «Холодна війна», в якій ідеться про кохання двох людей, що неспроможні жити один з одним, але й не в змозі знести розлуки. Тлом фільму є події часів «холодної війни», що відбуваються в Польщі, Німеччині, Югославії та Франції у 50—60-х роках XX століття. Майже 30 років свого життя Павел Павліковський прожив у Великій Британії. Тепер він повернувся до Польщі й мешкає у Варшаві.

Найкращим актором на фестивалі визнали італійця Марселло Фонте, який зіграв у фільмі Маттео Гарроне «Собачник». Це є лише п'ята його робота в кіно. У цьому фільмі Фонте зіграв доброзичливого чоловіка, який зазнає дедалі більших кривд із боку злочинців. Найкращою акторкою журі, очолюване Кейт Бланшет, визнала казахську актрису Самал Еслямову за роль у російському фільмі «Айка» про молоду мігрантку з Киргизстану, яка приїждить до Москви на заробітки, а натомість вагітніє. Через кілька годин після пологів вона залишає немовля в лікарні й утікає, а

Журі фестивалю цього року очолила Кейт Бланшет.

її переслідують різноманітні «чорні» персوناжі. Лауреатку навіть важко назвати фаховою акторкою, бо до цього вона знялася лише в одному фільмі ще 10 років тому. Приз журі отримала ліванська режисерка Надін Лабакі за стрічку «Кафарнаум» про безпритульних дітей у її країні.

А днем раніше, у п'ятницю, оголосили переможців у другій за важливістю програмі фестивалю «Особливий погляд». Тут приз за кращу режисуру отримав український режисер білоруського походження Сергій Лозниця. Його фільм «Донбас» описує події на сході України, де воюють українська армія, російські війська та «інші військові формування». Лозниця не зміг бути присутнім особисто на церемонії оголошення лауреатів. Тож від його імені зачитали звернення, в якому він виступив на підтримку режисера Олега Сенцова, котрий перебуває у в'язниці в Росії. Звернення зустріли оплесками.

Україна також уперше брала участь у каннській «Фабриці кіно», яка цього року відзначає 10-річчя. До цієї фестивальної секції щорічно відбирають 10 проектів молодих кінематографістів. В Канні вони отримують можливість зустрітися з продюсерами, прокатниками та агентами з продажу фільмів. Україну у «Фабриці» представляла режисерка Марія Никитюк. ■

■ ПАРАД СУВЕРЕНІТЕТІВ

Дочекаємось
«Брекзиту» — і тоді...

Шотландія знову прагне незалежності

Олег БОРОВСЬКИЙ

Перший міністр уряду Шотландії Нікола Стерджен повідомила, що найближчим часом знову розпочне дебати про відокремлення регіону від Великої Британії. Про це вона заявила в неділю, 20 травня, в ефірі телеканалу ITV. За словами Стерджен, перепоною до визначення дати проведення референдуму про незалежність Шотландії є відсутність результату в переговорах щодо «Брекзиту».

«Як тільки ми матимемо певну визначеність щодо результату «Брекзиту» і майбутніх відносин Об'єднаного Королівства з Євросоюзом, що, сподіваємося, станеться восени цього року, я знову розгляну питання щодо термінів проведення референдуму про незалежність», — цитує її слова інформагенція «Рейтер».

У березні 2017 року парламент Шотландії підтримав проведення нового референдуму про незалежність від Великої Британії. Пропозицію Ніколи Стерджен підтримали 69 депутатів, 59 проголосували проти. Незалежна Шотландія, за задумом Стерджен, домагається повноправного членства в Євросоюзі, але при цьому має зберегти фунт стерлінгів як національну валюту.

Однак у червні 2017-го Нікола Стерджен тимчасово відмовилася від підготовки до другого референдуму про незалежність країни від Великобританії. Виступаючи перед депутатами шотландського парламенту в Единбурзі, вона заявила, що питання про проведення референдуму слід вирішувати після того, як стане зрозуміло, на яких умовах Велика Британія виходитиме з Європейського Союзу. ■

Юрій ПАТИКІВСЬКИЙ

■ ТЕНДЕНЦІЇ

Бізнес на зламі

Вітчизняна економіка продовжує потроху відновлювати свої позиції. Але хмари, які поволі згущаються на зовнішніх ринках, змушують оцінювати наші перспективи песимістично

Вітчизняна економіка продовжує демонструвати кволі паростки відновлення. Так, Державна служба статистики повідомила: зростання валового внутрішнього продукту України в січні-березні 2018 року становило 3,1% до аналогічного періоду 2017 року. Якщо порівнювати із четвертим кварталом 2017 року, то економіка України в першому кварталі 2018 року з урахуванням сезонного фактора додає 0,9%. До того ж зростання валового національного доходу в 2017 році становило 25% у гривні й 17% у доларах. Здається, це прорив, але експерти зазначають: кінець нинішнього року може виявитися не таким успішним, як його початок.

Показники як старт для виборчої кампанії

Прем'єр-міністр Володимир Гройсман старт передвиборчого сезону в Україні відкриває на мажорній ноті. Українська економіка, за його словами, набирає обертів. Очільник уряду зазначив, що за перший квартал цього року валовий внутрішній продукт зріс на три відсотки. «Цифра в три відсотки говорить про те, що ми починаємо відновлювати наше економічне зростання. Але якщо перевести на мову реальних цифр, то Україна повинна виробити на 471 млрд. грн. продукції та послуг більше, ніж це було минулого року», — сказав він.

За словами Гройсмана, зростання економіки дасть можливість зосередити фінансові ресурси на підвищенні добробуту українців, не отримуючи нових кредитів. Останню фразу можна трактувати як певний песимізм на тлі приїзду до Києва технічної місії Міжнародного валютного фонду.

На зустрічі з делегацією Світового банку Гройсман зазначив: «Рівень нашої співпраці доволі високий. За 25 років ми реалізували понад 70 важливих проектів вартістю близько 12 млрд. доларів. Така підтримка потрібна нам і сьогодні, коли ми одночасно проводимо не просто секторальні реформи, а фундаментальні зміни в різних сферах... Ми вже досягли непоганих результатів. Зростання економіки за 1-й квартал — 3,1%. Це — в умовах бойових дій, величезного боргового навантаження на бюджет, інших геополітичних і економічних викликів. Наш успіх відзначили мої співрозмовники. І я вдячний за теплі слова й високі оцінки роботи уряду».

До своїх досягнень влада ще може доплюсувати зміцнення національної валюти, яка відбувається вже кілька місяців поспіль. І наразі можна говорити тільки про те, наскільки найближчим часом впаде долар щодо гривні.

Краще, ніж у 2016-му, гірше, ніж у 2014-му...

Оптимізму додає ще і показник валового національного доходу (ВНД), який являє собою суму ВВП та сальдо закордонних виплат. Тобто, вартість виробленої продукції, виплачених зарплат, податків і сальдо закордонних виплат — різниця між доходами за-за кордону та виплатами за кордон. Суть цього показника — що він дозволяє точніше оцінити ситуацію в економіці держави, ніж ВВП. Адже якщо до держави залучається більше коштів, ніж ви-

ходить за кордон, тоді це сальдо є позитивним.

Іншими словами, якщо державі вдається залучити інвесторів, відкривати великі інфраструктурні проекти, показник валового національного доходу буде більшим. Якщо ж у країні домінує импорт над експортом, треба виплачувати значні суми зовнішнього боргу, тоді ВНД падатиме.

За цим показником минулий, 2017-й, рік, з одного боку, можна вважати провальним, адже ВНД виявився трохи меншим за ВВП: 2 959 460 млн. грн. проти 2 982 920 млн. грн. Але якщо порівняти наші торішні справи із попереднім, 2016-м, роком, коли ВНД становив 2,36 трлн. гривень, то маємо зростання на цілих 25%!

Тут можна зауважити, що, мовляв, дані в гривні не надто показові. За «гривневою» статистикою, Україна демонструвала зростання ВНД навіть у кризові роки. Тому зазвичай використовують дані в доларовому вираженні, зокрема, ВНД кожної країни в доларовому еквіваленті служать базовим показником для світової статистики і рейтингів, у тому числі за рівнем життя.

У доларовому вираженні ВНД України 2017 року становить близько 111 млрд. дол., якщо вважати за середньорічним курсом. Із 2016-го цей показник був значно нижчим — 92,3 млрд. дол. Із 2016-го, порівняно з 2015 роком, ВНД зріс тільки на 2,4 млрд., а 2017-го — відразу на 18,7 млрд., або близько 17%.

Таким чином, ми наразі ще не дійшли навіть показника 2014 року, коли ВНД впав зі 187,7 до 132 млрд. доларів. Заке впритул наблизилася до показника попередньої кризи — 2009 року він становив 114,8 млрд. доларів.

Приблизно така ж ситуа-

ція і з ВНД на душу населення. Як відомо, 2014 року на одного українця припадало 2940 доларів валового національного доходу, 2015-го — тільки 2013 доларів. З 2016-го цей показник уперше став зростати після кризи, але зростання становило всього 3%. А ось за підсумками 2017-го валовий національний дохід на душу населення показав зростання понад на 20% і становив понад 2500 доларів.

Але якщо подивитися, яке місце за цим показником ми займаємо на мапі світу, то картина виглядатиме ще сумнішою: середній ВНД у світі коливається на рівні понад 10 тис. доларів. А такий, як у нас, тобто, 2500 доларів, був аж... у 1979 році. Що ж стосується найближчих, тобто східноєвропейських, сусідів, то за показником ВНД ми обігнали Молдову і Білорусь, а за ВНД на душу населення — лише Молдову.

Президент Українського аналітичного центру Олександр Охріменко зауважує: порівняно з 2013 роком, Україна все ще показує досить низькі результати. І, щоб хоча б повернутися до докризових позицій, на його думку, знадобиться ще кілька років. Як відомо, за методологією Світового банку, бідними вважаються країни з рівнем доходу на душу населення 1035 доларів, середніми — з доходом від 1036 до 12 615 доларів, багатими — з доходом понад 12 616 дол. Згідно з цією класифікацією, Україна була і залишається країною з середніми доходами.

Тенденція — позитивна. Але чи надовго?..

Тішить також зростання експорту. Так, за даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі, у першому кварталі нинішнього року експорт товарів з України зріс на 10,3%, або на 1,1 млрд. доларів і стано-

вить нині 11,4 млрд. доларів, якщо порівняти з показниками минулого року.

У міністерстві відзначили: експорт суттєво зріс за всіма товарними групами. Зокрема, металургійний комплекс виріс на 23%, продукція машинобудування — на 22,2%. Експорт деревини, паперової маси та виробів із неї — на 39,6%, хімічна продукція — на 29,6%. Утім левову частку у цьому експорті становить продукція агропромислового комплексу, яка зросла на 38%. На другому місці — продукція металургійного комплексу, яка виросла на 26,1%.

Найбільшим торговельним партнером України залишається Євросоюз. Частка експорту до нього становить 44,4%. У грошовому еквіваленті це становить 5,07 мільярдів доларів.

Тим часом у світі розпочинаються кризові тенденції. Так, на думку західних аналітиків, економічні показники в Європі стали погіршуватися, у першому кварталі 2018 року зростання становило тільки 1,6%. Схожа ситуація і в США: зростання становило 2,3%, хоча у попередньому кварталі ця цифра сягала 3%. Економіка Японії взагалі зменшилася на 0,6%, завершивши таким чином період дворічної стабільності.

■ А ТИМ ЧАСОМ...

Гранатами, кулеметами — і експортом!

За перші три місяці нинішнього року Російська Федерація продала Україні на 28% своїх товарів більше, ніж за аналогічний період минулого року. Ні війна, ні ініціатива активістів щодо блокування російських товарів не змогли, як ми бачимо, зупинити лавиноподібне зростання товаропотоку з країни-агресора.

Завдяки масштабному розширенню свого експорту до України Росія заробила додатково 2 мільярди доларів.

Показово, що Україна, у свою чергу, скоротила експорт своїх товарів до РФ — на 11,5%.

При цьому частка українських товарів, проданих країнам Європейського Союзу, зросла на 26,5%. Що становило понад 4 млрд. доларів. Загальна частка наших товарів, які ми продаємо до ЄС, становить 39% від всього експорту.

Імпортних товарів з Європи ми придбали на суму 4,5 млрд. доларів — зростання становило 10,7%, у порівнянні з аналогічним періодом 2017 роком.

Наразі українські металурги нарощують свою присутність у світі, але експерти не переконані, що така ситуація триватиме довго.

Фото з сайту rbc.ua.

Готуймося до епохи турбулентності

У передчутті нових тенденцій на світовому ринку зростають ціни на нафту, вугілля, газ. Від імпорту цих товарів значною мірою залежить і Україна. Скажімо, у Європі вартість вугілля може сягнути 90 доларів за тону: зростанню сприяє збільшення попиту у Китаї та послаблення долара. Значну частину вугілля, як відомо, ми купуємо.

Наразі дорожчав і нафта: із 50 до 78 доларів за барель. Маємо зростання вартості у півтора рази. У європейських хабах ціна газу зросла з 170—180, яка була минулої осені, до 250 доларів у травні. Що являє собою доволі дивовижну тенденцію: зазвичай під літо газ дешевшає.

Передбачається, що нафта може подорожчати до 100 доларів за барель, а газ — до 300 за тисячу кубометрів. Відтак, з одного боку, Україна буде у вигрші, оскільки ми є великим експортером сировини, адже ціна на неї також зростатиме. З іншого, на Україну тиснуть високі ціни імпорту: може подорожчати транспорт, продукти харчування, комунальні тарифи. А зростання імпорту може, з одного боку, знову прискорити інфляцію, а з другого, — повернути процес посилення гривні у протилежний. Коли наша національна валюта падатиме. До того ж нас чекають зростання виплат за зовнішніми боргами.

«Така ситуація істотно змінить і валютний курс, і будуть задіяні золотовалютні резерви НБУ, що посилює ризики української економіки і погіршить рейтинги країни. Дефолту цього року ми не очікуємо, але погіршення показників, що показують стабільність української економіки і золотовалютної системи, погіршуватимуться. Сальдо платіжного балансу буде негативним. Тому до кінця року кількість негативних факторів статистики все-таки підкоригують в негативну сторону», — вважає експерт Анастолій Амелін.

«Наша економіка сировинна і вкрай залежна від цін на сировину на світових ринках. Якщо ціни впадуть — все обвалиться само собою. А в уряді, на жаль, немає стратегії розвитку бізнесу і економіки. Крім того, я вважаю помилковою політику НБУ, який сподівається монетарними інструментами подолати немонетарну інфляцію. Все це може призвести тільки до стагнації економіки. І якщо дивитися за показниками першого кварталу 2018 року, можна говорити, що економіка вже фактично в режимі стагнації. Після такого глибокого падіння, яке було в 2014-2015 роках, нам потрібно розвивати економіку прискореними темпами. А я сумніваюся, що цього року ми отримуємо навіть 3-3,2% зростання ВВП, як прогнозував МВФ», — зазначає експерт. ■

ОФІЦІЙНО

Яровина на фініші

Понад дев'яносто відсотків весняних площ засіяно

Оксана СИДОРЕНКО

Услід за південними регіонами під кінець минулого тижня аграрії Кіровоградщини повністю завершили посів ярих зернових і зернобобових культур. В області яровиною засіяно 483 тисячі гектарів. Також близькі до завершення посівних робіт Львівська, Донецька, Миколаївська, Тернопільська, Хмельницька та Чернівецька області.

У цілому по Україні ярі зернові та зернобобові культури разом із кукурудзою висіяно на площі 6,8 мільйона гектарів. За інформацією прес-служби Мінагрополітики, це 92 відсотки від запланованого. В

Останні акорди весняної посівної.
Фото з сайту oda.zt.gov.ua.

розрізі культур пшеницею засіяли 166 тисяч гектарів (95%), ячменем — 1,5 мільйона гектарів (94%), вівсом — 187 тисяч гектарів (91%), горохом — 415 тисяч гектарів (98%), кукурудзою на зерно — 4,3 мільйона гектарів (94%), гречкою — 65 тисяч гектарів (43%), просом — 30 тисяч гектарів (55%). Цукрові буряки посіяли на 280 тисячах гектарів (94%), соняшник — на 5,4 мільйона

(96%), а сою — на 1,5 мільйона гектарів (80%).

Для забезпечення культурних рослин від бур'янів, хвороб та шкідників товаровиробники на перше півріччя замовили 31,2 тисячі тонн засобів захисту, в тому числі 20,4 тисячі тонн гербіцидів. Станом на 18 травня 2018 року господарства придбали їх 31 тисячу тонн, в тому числі необхідний обсяг гербіцидів. ■

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРОДУКТ

Своя гречка корисніша

Держпродспоживслужба «відсіює» імпортований продукт, небезпечний для споживачів

Олена ЯРОШЕНКО

Головне Управління Держпродспоживслужби у Дніпропетровській області днями затримало вантаж гречаної крупи з Казахстану. Обсяг партії, що надійшла на пост «Спеціалізований» Дніпропетровської митниці ДФС минулого тижня, становить 68 тонн. Під час фітосанітарного контролю гречаної крупи виявили гербологічний карантинний організм *Ambrosia artemisiifolia* L. Простіше кажучи — амброзію, з якою й так вистачає клопоту на українських полях. Засмічений вантаж повернули до країни експорту, повідомивши на-

тифікацією Національну організацію з карантину та захисту рослин Казахстану.

Як зазначають учасники ринку, останнім часом почастилися спроби заміщення традиційних вітчизняних продуктів неякісними імпортованими аналогами. Тому цій товарній категорії спеціалісти Держпродспоживслужби почали приділяти особливу увагу. Втім числі й попереджаючи спотворення ринкової кон'юнктури під час проведення польових робіт під врожай нинішнього року.

Посівні площі під гречкою цього року прогноують ся на рівні 150,9 тисячі гектарів, — на 4 відсотки

більше ніж торік. Мінагрополітики та сільгоспвиробникам нарешті вдалося об'єднати зусилля для підвищення рентабельності виробництва гречки. Для зменшення собівартості виробництва гречки фермерам запропонували державну підтримку: компенсацію 80 відсотків вартості закупленого насіння української селекції. У травні навіть провели семінар «Стан та перспективи вирощування гречки. Made in Ukraine», організований міжнародною асоціацією наукових установ, виробників, переробників гречки та її унікальних продуктів.

Коли в Україні зменшується площа під греч-

кою, брак насиченості внутрішнього ринку одразу починали компенсувати зовнішні постачальники. Доволі часто — неякісним продуктом. Рентабельність вирощування гречки циклічна. Наприклад, у 2013 році вона виявилася мінусовою, але у 2014 році підросла до 29,5, а в 2015-му навіть до 100 відсотків. Торік рівень рентабельності пішов на спад, але цього року знову очікують, що привабливість виробництва гречки зростає. Проте Мінагрополітики розглядає надання державних дотацій аграріям у майбутньому, щоб такі культури, як гречка та жито, лишалися привабливими для сільгоспвиробників. Планують для цього стимулювати не лише виробництво, а й попит на гречку. Втім числі й залучаючи державні структури (заклади освіти, охорони здоров'я, військові частини), для активніших закупівель корисного дитячого продукту. Своя гречана каша таки смачніша. ■

ЕВОЛЮЦІЯ

Від сировини до переробки

Тернопільський фермер виготовлятиме продукти дитячого харчування

Оксана СОВА

Цього року Фермерське господарство «Гадз» укладе угоду про співпрацю з іноземними фірмами, які виготовляють обладнання для переробки фруктів та овочів. «Поки що шукаємо ідеальну технологію та устаткування, щоб виготовляти якісну продукцію високого рівня. Вже наступного року запланували запуснути виробництво соку, пюре, джему та мармеладу на повну потужність. Крім того, розвиватимемо виробництво продуктів дитячого харчування для різних вікових груп, залежно від потреб дітей», — каже технічний директор ФГ «Гадз» Віктор Джула.

Керівники ФГ «Гадз» уже зустрілися з представниками італійських компаній FME та Navatta Group, які можуть забезпечити підприємство необхідною технікою. Наступного тижня представники фермерського господарства відправляться до Італії, аби оглянути виробничі потужності та необхідне обладнання іноземних фірм.

ФГ «Гадз», що вже багато років успішно розвивається в Бучачі, має 600 гектарів власних плодових садів, де вирощують на продаж яблуні, груші, сливи. З плодового розсадника, у якому щороку підносять 800 тисяч саджанців, залюбки купують посадковий матеріал навіть сусіди-європейці. Сортовий яблуневий сад дає сьо-

годні до 60 тонн із гектара врожаю плодів. Господарство, сертифіковане у системі Global GAP, восени минулого року відправило першу партію яблук у Швецію. Угодою, підписаною на рік, було передбачено постачання 500 тонн яблук сортів Джонапринц (Чорний Принц), Ред чіф, Гала, Голден делішес. «Сертифікація Global GAP підтверджує, що наш продукт є екологічно чистим і безпечним для продажу в супермаркетах та споживання. Зі шведськими фірмами-імпортерами підписано контракти, де вказано калібри, колір та розмір яблук», — пояснив заступник голови правління фермерського господарства «Гадз» Тарас Мельник.

Сучасне обладнання на підприємстві дозволяє у процесі пакування сортувати яблука на декілька категорій. Перша категорія — екс-траклас, яка експортується на ринки Скандинавії, друга також іде на експорт, а останню категорію яблук відправляють на соковий завод. Підприємство також досягло домовленостей щодо експорту яблук із Індією, В'єтнамом, Індонезією, Малайзією. ■

НОВИНИ ПЛЮС

Цукроварів дерегулюють

Верховна Рада України прийняла у першому читанні законопроект №4532 «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких законів України щодо державного регулювання виробництва і реалізації цукру». Очікують, що завдяки скасуванню встановлення мінімальних цін на цукор і цукрові буряки та відхід від державного регулювання цукрової галузі, бурякоцукрова галузь отримає потужний поштовх для сталого розвитку на ринкових засадах. Законопроект напрацьований разом із виробниками, переробниками та профільними асоціаціями. За словами заступника міністра аграрної політики та продовольства України Олени Ковальової, зміни, які відбулися на внутрішньому і світовому ринках цукру за останні роки, визначили необхідність скасування адміністративного регулювання галузі.

Нагадаємо, що у березні минулого року розпорядженням Кабінету Міністрів України скасовано порядок розподілу на конкурсних засадах між цукровими заводами обсягів виробництва цукру в межах квоти «А», затверджений десять років тому.

Про харчову безпеку

У Комунікативному центрі уряду фахівці Держпродспоживслужби з представниками громадськості, місцевих органів виконавчої влади, представників обласних державних адміністрацій обговорили особливості реалізації Закону «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин», який набрав чинності у квітні. За словами директора департаменту безпечності харчових продуктів та ветеринарної медицини Бориса Кобала, однією з новацій є запровадження перевірок операторів без попереднього повідомлення. Підприємства перевірятимуть відповідно до ступенів ризику життю і здоров'ю людей. Наприклад, суб'єкт господарювання, який віднесений до високого ступеня ризику, перевірятимуть один раз у квартал. Представників громадськості найбільше цікавили особливості процедури відеофіксації, системи НАССР та експорту м'ясної сировини. Фахівці Держпродспоживслужби надали також роз'яснення щодо впровадження стандартів ДСТУ, заготівлі молока від приватного сектору, процедур імпорту та внутрішньодержавного контролю виробників харчових продуктів. Державний нагляд реалізовуватиметься з періодичністю, яка застосовується в країнах ЄС, щоб гарантувати безпеку харчових продуктів як для українських споживачів, так і для мешканців країн, у які експортується українська продукція.

До Індії на виставку

З 1 по 4 грудня нинішнього року пройде міжнародна виставка Agro Tech в індійському місті Чандігарх, в якій запропоновано взяти участь і українських аграріїв. Організатор заходу — Конфедерація Індійської промисловості. Метою проведення виставки є залучення представників агропромислового комплексу з усього світу для спільної участі у міжнародному діловому ярмарку. Виставка Agro Tech дозволить продемонструвати здобутки сільського господарства, агротехнологій, харчової промисловості та сприятиме налагодженню контактів із підприємствами та фермерськими господарствами Республіки Індія. Участь українських агропромислових підприємств та розвитку торговельно-економічного потенціалу між Україною та Індією. Контакти організаторів заходу — тел.: +91 92161 01631 / +91 81465 39278, e-mail: v.bhardwaj@cii.in / gaurav.bhardwaj@cii.in, веб-сайт: www.agrotech-india.com. Для отримання додаткової інформації щодо участі у виставці звертатися до Мінагрополітики — тел.: 044 279-86-35, e-mail: marina.tarasova@minagro.gov.ua.

Тривають форвардні закупівлі

Державна продовольчо-зернова корпорація України продовжує весняну форвардну програму закупівлі ранніх та пізніх зернових культур. План із закупівлі пшениці врожаю 2018 року вже виконано: сільгоспвиробників профінансували на понад 450 мільйонів гривень. Наприкінці травня закінчується етап укладання форвардних договорів на поставку пшениці, ячменю та вівса. Тепер ДПЗКУ має намір закупити ще й 300 тисяч тонн кукурудзи, перерахувавши аграріям майже 900 мільйонів попередньої оплати. За результатами форвардних закупівель ранніх зернових лідирують Хмельницький, Волинсько-Рівненський, Сумський та Дніпропетровсько-Запорізький регіональні відділи. Умови закупівель лишаються без змін. Після підписання договору на поточний рахунок сільгоспвиробника перераховується попередня оплата у розмірі 3 тисячі гривень за тону. Вартість коштів не буде перевищувати 11 відсотків річних. Оформлення сільгоспвиробником аграрної розписки прискорює процедуру погодження та отримання попередньої оплати за зерно майбутнього врожаю. Поставка кукурудзи за форвардними договорами має бути здійснена до 1 грудня поточного року. ■

■ ІСТОРИЧНА РОЗВІДКА

Володимир БАДЯК,
кандидат історичних наук, доктор філософії в історичних науках,
професор Львівської національної академії мистецтв

Останнього весняного місяця, в останню неділю столиця України відзначатиме черговий свій День. Місто приберуть, наскільки зможуть, бо етикет свята велить, прийматимуть, розважатимуть гостей, як і колись.

Травневий місяць для свята обрано не випадково: Київ щедро вкривається зеленню, — однією з ознак небагатьох європейських столиць, цвістимуть каштани... Його білу квітку з листочками колишній режим зробив гербом міста, проводив низку різних ідейно-пропагандистських заходів у час цього «фірмового» цвітіння каштанів, приваблюючи учасників із різних місць радянської імперії. Не встояли перед цим диво-деревом і поети, не вивірюється з пам'яті «Київський вальс» із приспівом: «знову цвітуть каштани, хвиля дніпровська б'є...» На жаль, це в минулому, звичайно, маю на увазі каштани, бо їхня драма відома.

Проте свято не минулося. Запроваджене 1982 року на честь 1500-річчя «матері городів руських», його проводили з перемінними успіхами. Водночас інколи привертало увагу допитливих, бо чому саме в цей рік, яка мотивація, хто ініціював і тому подібне?

Це питання, яке зацікавило й директора Інституту українознавства імені Івана Крип'якевича НАН України академіка Я. Ісаєвича, його викладено під однозначною назвою «Загадка півторатисячоліття» (Львівська газета, 2007, 20 березня). Вчений докопуються до джерел, свідчень авторитетних науковців (Б. Рибаківа, М. Браїчевського, О. Прицака, В. Петрова, П. Толочка), вердиктів партійних номенклатурників, щоб з'ясувати підстави для обраної ювілейної дати та як її оприлюднили, на якому рівні вирішувалася й що реального було зроблено. І доходить висновку, що визнання ювілею Києва затягувалося, чинився спротив насамперед із боку низки московських і ленінградських вчених-великодержавників, які не погоджувалися визнати, що Київ удвічі старший за Москву.

... «стане святом непорушною і вічної дружби...»

Ідеологічний рупор офіційно КІРС — газета «Правда» — розмістила уїдливі фейлетони, у якому, не згадуючи Київ, критикує прагнення «окремих міст» продовжити свій вік, спираючись на неправдиві та наївні легенди. Про резолюцію ЮНЕСКО від 10 жовтня 1980 року щодо 1500-річчя Києва повідомлено лише через півтора року в «Українському історичному журналі», проте сам документ не опубліковано. Залишалася загадкою: з одного боку, наявне невизнання давності Києва, з іншого — помпезне святкування ювілею; сумніву не викликала процедура ухвалення ювілею, започаткована «на найнижчому рівні», але принципову згоду на його відзначення «мусили дати вищі інстанції», вважає академік.

Про намір відзначити ювілей столиці України у 1982 році першою написала київська міська партійна газета «Прапор комунізму» 1 липня 1979 року. У статті процитовано постанову пленуму Київського міського Компартії, у якій наголошено, що підготовка та проведення ювілею «стане святом непорушною і вічної дружби російського, українського, білоруського, всіх народів нашої Батьківщини, ще однією демонстрацією торжества ленінської національної політики Комуністичної партії і Радянської держави».

Отже, питання ювілею з ідеологічним постулатом на той час було узгоджено, утворено комісію, яку очолив керівник уряду О. Ляшко. Деталі цієї справи значною мірою розкривають розповіді керівника Київської археологічної експедиції П. Толочка, який проводив розкопки у 70-х роках у місті. Ними зацікавилися в ЦК Компартії України з метою з'ясування «року народження міста». Це питання розглядали кілька разів у тому ж ЦК, Раді Міністрів УРСР, Президії АН СРСР, домагаючись «лише свідчень джерел». Археологічні розкопки на Замковій і Старокиївській го-

рах переконували про безперервну їх заселеність і навколишніх теренів кінця V — початку VI ст. аж до літописних часів, стверджує П. Толочко. Він обґрунтував «рік народження Києва» у науковій записці в зазначених часових рамках, водночас йому «довгенько довелося оббивати пороги в Білокам'яній, тягаючи за собою валізи зі знайденими скарбами», та переконувати російських колег, що Київ таки давніший, ніж перша писемна згадка про нього 862 року.

З'ясувати хронікальну послідовність справи складно через відсутність дат у низці дій, ухвал тощо.

Сказане стосується й голови міськвиконкому 1979—1990 років В. Згурського — колишнього директора потужного Науково-виробничого об'єднання імені Корольова, якому, вмілому й досвідченому менеджеру, доручили цю відповідальну посаду. Підготовка до свята вийшла на старт, сягнула фінішу, й мер великою мірою зараховує здобуте у свій актив, про що свідчить його інтерв'ю газеті «Факти» (2009, 29 травня).

Усе почалося з ознайомлення зі святкуванням дня Єревану — єдиного міста в Радянському Союзі, що відзначало свій день. Побувавши на запрошення єреванців на урочистостях, гуляннях у Вірменії, ми захопилися «Днем», поділилися з першим секретарем ЦК Компартії України В. Щербинським, підключили академіка Б. Патона... «Словом, закрутілось-завертелось», не без задоволення констатує В. Згурський.

ЮНЕСКО: святкувати можна тільки дату утворення держави або столиці

Партійна влада України вирішила не просто провести день своєї столиці, а й дату її народження, надати їй міжнародного престижу під егідою ЮНЕСКО. У єреванському сховищі давніх рукописів Матенадарані знайшли документи, у котрих Київ згадується як поселення ще 2 тис. 500

Софійська площа. Київ.
Фото з сайту foto.ua.

Скільки літ,

Чому в столиці з'явилася арка, яку назвали «ярмом України», і який стосунок має Єреван до відзначення Дня міста Києва

років тому. Пакет документів відправили в штаб-квартиру ЮНЕСКО, що в Парижі, проте там відмовили, мовляв, святкувати можна тільки дату утворення держави, тобто Київської Русі і Києва як столиці. Подали нові документи і запропонували вік столиці Русі 2 тис. років. На спеціальному засіданні ЮНЕСКО зійшлися, що прийнятною датою буде 1500-річчя Києва. Ухвалу сприйняли в СРСР як визначну політичну подію.

Інтерв'ю колишнього мера пронізане ейфорійною ідилією у дусі тих «кращих часів», в якому постають найвищі компартійні номенклатурники В. Щербинський, М. Суслів, секретар парткому «Південма-

1975-го. На думку П. Толочка, з ювілеєм поспішили, вожді країни прагнули зробити свято за свого життя, задля чого не пошкодували грошей.

Обраний 1982 рік мав передусім ідеологічний підтекст: режим готувався до 60-річного «ювілею», коли в грудні 1922 року більшовики, ціною великих людських жертв, зуміли реанімувати колишню російську імперію — «тюрму народів», проголосивши СРСР, що став ще злочиннішою в'язницею. Зринула нагода послабити концентрацію українських сил у зв'язку з ювілеєм тисячоліття християнізації України та відвернути увагу українців від 50-річчя Голодомору. Словом, ідей-

Ленінін у центральній частині міста; на місці знесеної мальовничої гірки та церкви звали споруду музею Леніна (тепер Український дім); дніпровський пагорб, що візуально простежується з Хрещатика, увічнений монумент на честь «возз'єднання України з Росією» з так званою «Аркою», яку назвали дотепники «Ярмом України».

Певним мистецьким винятком у цій монументальній гігантоманії є пластичний знак засновника Києва — братам Кію, Щеку, Хориву й сестрі Либідь. Щоправда, хазяї міста В. Згурський і перший секретар міськкому партії Ю. Єльченко довго шукали найкраще місце для скульптури, примостивши її на набережній, і якщо дивитися на човен із боку Дніпра, розповідає мер, «то через провіт між братами — засновниками Києва добре видно Батьківщину-матір, що підноситься над Печерськом».

Феноменальна еврика! Голівне — побачити «через провіт між братами» цю насправді монументальну потвору, відкриту попереднього року за участі «дорогого Леоніда Іллєча», що знівечила мальовничий пагорб із грайливим золотим мереживом церковних бань Печерської лаври!

Не зовсім вписувалася в ідеологію святкування відбудова Золотих воріт, а вони, на переконання організаторів свята, повинні бути, бо не так багато автентичних об'єктів, які б переконували у давності Києва. Відбудова воріт викликала гостру критику низки фахівців через відсутність первісного їх вигляду, сприймалася як «фантазія», але атеїстичну владу непокоїло інше: дозволити встановити на церкві Золотих воріт хрест чи ні. Після затяжних роздумів — дозволила, чим виклика-

На спеціальному засіданні ЮНЕСКО зійшлися, що прийнятною датою буде 1500-річчя Києва. Ухвалу сприйняли в СРСР як визначну політичну подію.

шу» Л. Кучма та інші на чолі з «дорогим» Л. Брежневим — «мудрим, діловим, чуйним, вимогливим». Жодного натяку, що країна увійшла в глибокий застій, денационалізацію України, зрештою, афганську авантюру (1979 р.), котра спонукала окремі країни бойкотувати Олімпійські ігри в Москві (1980 р.), тощо.

В інтерв'ю не згадано й академіка П. Толочка. Вважаємо, він мав підстави почуватися ображеним, бо стверджує: дата «народження» Києва обґрунтована ним, її внесено в науковий звіт до ЦК Компартії, під яким підписалися академіки Б. Рибаків, що очолював Московський інститут археології, та його київський колега І. Артеменко. Вони припустили, що ювілей можна святкувати у будь-який із найближчих 50 років, починаючи від

но-політична мета напрошувалася, ставала архіактуальною, залишалася «дрібничка»: підігнати історичний факт під неї. Це добре затирили заподпадливі компартійні апаратники в Україні, збагнувши, що мають черговий шанс засвідчити свою слухняність кремлівським керманічам.

Роки секретарювання В. Щербинського — цьому переконливе підтвердження. Ще до святкування Дня у центральній частині Києва насаджували комуністичну монументалістику. «По жертвували ім'ям так званого «всесоюзного старости» Калініна, що носила площа, перейменувавши її на Жовтневої революції (тепер Майдан Незалежності), де встановили 1977 року монумент на честь 60-річчя більшовицького перевороту ще з одним

Арка дружби чи Ярмо для України?
Фото з сайта budport.com.ua.

СКІЛЬКИ ЗИМ

Певним мистецьким винятком у радянській монументальній гігантоманії є пам'ятник засновникам Києва: братам Кію, Щеку, Хориву й сестрі Либідь.
Фото з сайта ixbt.photo.

ли симпатію у певної частини віруючих.

Завершена будівля Української республіканської ради профспілок (1978 р.) на площі Жовтневої революції вимагала припасування до неї будівель, що формують площу. Звідси фактично почалась реконструкція центру міста, старих будинків. Задля професійного її проведення звабили високою зарплатою та квартирою архітектора аж із Ленінграда С. Бабушкіна, який знався на цій справі; для косметичного марафету будинків купили за валюту (з дозволу Москви) імпортні фарби.

Перед'ювілейна кампанія висвітлювалася у засобах масової інформації, виданнях матеріалів, буклетів, брошур, книжечок тощо з емблемами, що «Києву 1500»; серед цього розмаїття назвемо ілюстровані кольорові альбоми «Київ: вчора, сьогодні, завтра» (у 2-х т.), «Київ. Історичний огляд (карти, ілюстрації, документи)», «Київ в образотворчому мистецтві XII-XX століть», Енциклопедичний довідник

«Київ» та ін.

Мав зиск і Петро Толочко. Партія влади віддячила присудженням йому наукових титулів, директорською посадою в Інституті археології АН УРСР, випуском претензійних монографій «Київ и Киевская земля в епоху феодальної роздробленості XII-XIII веков»

Настає 36-й рік, як Київ уперше відзначив своє свято. За цей відносно короткий історичний відрізок часу на його майданах і вулицях відбулися епохальні події, що круто визначили подальшу долю українського народу, пов'язану з європейською цивілізацією, намаганнями рішучого розриву з московсько-азійським деспотизмом.

(1980), «Древний Киев» (1983) тощо. Вони були своєрідним прологом та епілогом ювілею, ідеологічним великодержавницьким ретранслятором, в яких автор «поставив на місце» буржуазно-націоналістичних істориків, передусім Михайла Грушевського, наче недолугого студента, досі не втомлюючись гойдати «давньоруську коліс-

ку» з «трьома народами-братями».

Ідейно-теоретичним підсумком свята була Об'єднана наукова сесія АН СРСР і АН УРСР у квітні 1982 року за участі партійно-урядової «еліти» України та найвищих наукових посадовців в особі президентів академії А. Александрова і Б. Патона, віце-президента АН СРСР П. Федосеева, який проголосив доповідь «Київська Русь та її роль в історичній долі народів нашої Батьківщини». Наступного місяця — завершення акорду свята у палаці культури «Україна». На урочисті збори прибули члени Політбюро ЦК КПК, за винятком уже немічного Л. Брежнєва, інша керівна всесоюзного й республіканського рангу челядь за усталеною класифікацією, представники російських міст, союзних республік, дипломатичних служб соціалістичних країн тощо. У доповідях, виступах як на науковій сесії, так і зборах особливо наголошувалося, що свято Києва «співпало» з 60-річчям СРСР як видатної події XX століття, за роки існування якого в країні виникла «нова історична спільність — радянський народ», що під мудрим керівництвом КПК побудував розвинутий соціалізм і впевнено крокує

до комунізму. За заслуги в цьому історичному процесі Київ нагороджено орденом «Дружби народів», багатьом учасникам вручено державну медаль «В ознаменування 1500-ліття Києва», яку заснувала Верховна Рада СРСР.

Отже, ювілейне свято, попри окремі пручання, відбулося, як звичайно, в дусі сценарію панівного режиму, що прагнув переконати демократичний світ у своїй цивілізованості, гуманності, котрі ведуть у глибину віків. Подбали і про відповідне зовнішнє декорування міста, тож, виходячи з оптимістичних тверджень причетних до свята, дозволили на решті Києву «позбутися іміджу провінційного містечка», (?) й «воно засяяло як нова копійка». Деякі з запланованих заходів були реалізовані пізніше, а до окремих, як кажуть, руки не дійшли; помпезні свята ставали щораз більш обтяжливими, режим сягав апогею системної кризи з ознаками приреченості, в чому переконали кремлівські «старці», вписавши в історію унікальну «п'ятирічку похоронів» в першій половині 80-х років.

Роль Маланчука

В уважного читача складеться враження спорадичності викладеного фактажу, відсутності тяглості у підготовці до свята, залишається загадкою, хто розпочав цю мову «на нижньому рівні».

А вона, «загадка», до банальності проста.

Десь у середині 80-х років розповів її інспектор Мінвузу УРСР М. Грущинський, з котрим ми, історики, розпочинали у 70-х роках викладацьку роботу у Львівському політехнічному інституті. Тобто, наголошую про близькість і довірливість наших тривалих відносин у структурах вищої освіти. У свою чергу, розповів йому завідувач кафедри історії КПК Київського політехнічного інституту, доктор історичних наук, професор В. Маланчук. Коли підготовка до свята увійшла в практичну стадію, а він, іще недавно «весьільний» секретар ЦК Компартії України з ідеологічної роботи, опинився на його маргінесі — звільнили у квітні 1979 року, шукав співчуваючих слухачів, особливо серед «краян». Рядовий міністерський чиновник зі Львова став для вчорашнього високого посадовця начальником. Такі бувають парадокси фортуни, не кожний їх переносить. Не переніс і В. Маланчук. Безуспішні намагання повернутися в партійну номенклатуру супроводжувалися моральною деградацією (запоями), зрештою — передчасним відходом у «кращі світи» (1983 р.)

Дещо про цю неоднозначну постать. Народжений 1928 року на Хмельниччині, він зробив за допомогою впливових покровителів карколомну комсомольсько-партійну кар'єру на Львівщині, сягнувши крісла секретаря обкому партії та наукових титулів. Досліджу-

ника міністра Мінвузу УРСР. Невдовзі для певної частини республіканського партапарату настали «чорні дні», коли в жовтні 1971 року ЦК КПК визнав політичну роботу серед населення Львівщини незадовільною, що стало одним із чинників для усунення «норовливого» першого республіканського партійного посадовця П. Шелеста (1972 р.) з негласним ярликом «націонал-комуніста».

У процесі «організаційного зміцнення» республіканської парторганізації недруги В. Маланчука, яких не бракувало, виявили «ідейно-науковий» компромат в колективних працях і на нього. Суть у тому, що окремим галицьким політичним діячам приписали майже марксистські погляди. Якщо львівських співавторів-«ревізіоністів» покарали, то «западенця» В. Маланчука наразі не дістали — був у Києві, а в «критичні дні» зліг у лікарню. Стрімкі організаційно-політичні події літа-осені 1972 року наче грим із чистого неба внесли його в крісло ЦК партії, що було несподіванкою навіть для новоспеченого партійного лідера УРСР В. Щербинського. Стало відомо, що до цього курйозного злету долучився ідеолог ЦК КПК М. Сулов, а на нього «вийшов» голова Президії Верховної Ради УРСР І. Грушецький, колишній перший секретар Львівського обкому партії, який, власне, торував кар'єрну дорогу В. Маланчуку. Маючи потужний кремлівський «дах», В. Маланчук як секретар великої партійної організації залучався до багатьох всесоюзних і міжнародних справ, в тому числі й до ювілею Києва.

Десь у другій половині 70-х років делегація КПК, яку очолював секретар ЦК А. Кириленко, вирушила у «братню» Румунію для участі в якійсь політичній акції. Одночасно тоді мав розголос про чергове (в жовтні) святкування дня Єревана. У салоні літака, де був і В. Маланчук, А. Кириленко (до слова, родом з України, до якої зберігав сентименти), поцікавився, чому б Київ із його давньою мінувшиною, про що свідчать археологічні знахідки, не вписати в низку інших історичних міст світу? Обмін думками відбувався у цілковитому взаєморозумінні, завершившись одностайним вердиктом: ювілею Києва бути! Секретар ЦК доручив В. Маланчуку підготувати відповідну довідку, а «справу техніки» взяв на себе. «Справа» виявилася дещо затяжною, але її можливо було здійснити, й вирішальне слово було за Кремлем, точніше, українцями, що там працювали. Реальний внесок В. Маланчука у цю справу, без сумніву, був, можливо, вирішальним.

Настає 36-й рік, як Київ уперше відзначив своє свято. За цей відносно короткий історичний відрізок часу на його майданах і вулицях відбулися епохальні події, що круто визначили подальшу долю українського народу, пов'язану з європейською цивілізацією, намаганнями рішучого розриву з московсько-азійським деспотизмом. На жаль, ознаки останнього ще бовванять у брудних, потворних залишках монументальних рудиментів, у тому числі встановлених на честь Дня Києва, ще бракує політичної волі посадовцям, аби виконати Закон про деконструкцію й чергове свято столиці України зробити чистим, світлим. ■

Петро ЛУКІЯНЧУК
Львів

■ НОВАЦІЇ

Гра у КАРТКИ

Трамваї обладнали надсучасними приладами для безконтактної оплати проїзду

Безконтактний контакт.

Відтепер у львівських трамваях можна буде розрахуватися за проїзд банківською карткою. Mastercard та Ощадбанк обладнали міський транспорт технологією безконтактної оплати. Пасажиродостатньо піднести картку чи платіжний пристрій до валідатора і дочекатись звукового й світлового сигналу. Після підтвердження здійсненої оплати валідатор видасть квиток. Сервіс максимально простий та інтуїтивний, тому процедура оплати займатиме не більше кількох секунд.

Зокрема, такою технікою обладнали трамваї маршрутів №1, 8, 9. Львів'яни можуть скористатися терміналами для безконтактних розрахунків, маючи лише банківську картку з позначкою Mastercard або смартфон, на якому встановлено електронний гаманець.

У Львівській міській раді обіцяють, що невдовзі міські трамваї отримають близько трьох тисяч таких валідаторів, а в деяких трамваях буде встановлено одразу декілька терміналів.

Ціна такого пристрою 30 тисяч гривень. У рамках першого етапу проекту, у десяти міських трамваях вже встановили 10 валідаторів, згодом буде встановлено ще 10. Загалом компанії інвестували у новітню технологію 600 тис. гривень.

Проект реалізований у партнерстві

Mastercard, Ощадбанку та управління ІТ Львівської міської ради, за підтримки «Львівелектротрансу» та компанії VVM Group.

Інноваційні термінали також обладнані спеціальними принтерами для електронних квитків, які також невдовзі обіцяють запровадити у Львові. «Львів — це не тільки місто гарної атмосфери та давньої історії. Львів — це місто, де вітають новітні технології, впровадження інформаційних технологій у побут для створення комфортного та зручного серві-

су як мешканцям, так і гостям міста», — зазначив Андрій Садовий, міський голова Львова. Також очільник міста наголосив, що впровадження сучасних розрахункових

технологій у сфері громадського транспорту є одним із найголовніших наших пріоритетів, адже Львів узяв курс на smart city (розумне місто). ■

■ ДО РЕЧІ

Як зазначають на сайті Львівської міської ради, в Україні використання технології безконтактної оплати Mastercard у наземному транспорті доступні на фунікулері й усіх лініях швидкісного трамваю Києва, а також у муніципальних автобусах Мукачевого. Київське метро, у якому безготівкову оплату здійснюють із 2015 року, ввійшло до першої п'ятірки метрополітенів світу, де безконтактною банківською картою можна оплатити проїзд просто на турнікеті. На сьогодні понад 25 мільйонів поїздок (близько 85 тисяч щодня) у транспорті столиці оплачено банківськими картками безконтактно.

■ БРАТИ НАШІ МЕНШІ

Тоді ми йдемо до вас

Містом знову курсують автомобілі, обладнані як маленька ветеринарна клініка

«Швидка» для хвостатих.

Лариса САЛІМОНОВИЧ
Харків

Харківське КП «Центр поводження з тваринами» з настанням тепла відновив роботу пересувних ветеринарних кабінетів. Ідеться про два фургони на колесах, що нагадують невелику «польову» операційну. Курсують вони за спеціальним графіком і здебільшого на території приватного сектору. «Мешканцям цих районів складніше привезти до ветклініки своїх тварин у громадському транспорті, тому приїжджаємо самі, — каже головний лікар комунального підприємства Олена Лаптії. — Ми надаємо такі послуги, як вакцинація, огляд, консультація, стрижка кігтів, чистка вух. У цих же автомобілях можемо проводити нескладні хірургічні маніпуляції. Тобто кас-

трацію і стерилізацію собак і котів».

Кошти на придбання пересувних веткабінетів були виділені два роки тому з міського бюджету. За цей час ветеринари прооперували півтори сотні тварин й провели 600 вакцинацій. Фахівці кажуть, що більшість їхніх вухатих пацієнтів жодного разу не відвідували спеціалізовані клініки, а відтак уперше отримали необхідний догляд. Вартість наданих послуг у 3-4 рази нижча, ніж у стаціонарних ветцентрах. Пенсіонери та малозабезпечені громадяни оплачують лише вартість медикаментів. Головна мета проекту — стимулювати якомога більшу кількість власників собак, котів та інших тварин боротися з небажаним приплодом, що сприятиме зменшенню кількості безпритульних тварин на вулицях міста. ■

Ірина КИРПА

■ БЕЗ ПРАВИЛ

Продати не можна залишити

Миколаївський суднобудівний завод намагаються збути частинами за борги, порушуючи закон

же сім гектарів). Стартова ціна лота становить понад 52 млн. гривень. На продаж також виставили адміністративний побутовий корпус площею близько 15 тис. кв. м, добудовану набережну з берегоукріпленням, залізничні колії, автодороги та інші споруди.

Однак у процес втрутилися фахівці військової прокуратури Південного регіону України, які заявляють про те, що ДП «Миколаївський суднобудівний завод» включено до переліку об'єктів права державної власності, які не підлягають приватизації. А майно таких об'єктів, згідно з чинним українським законодавством, «не може бути відчужене, вилучене та щодо такого майна не можуть вчинятися дії, наслідком яких може бути їх відчуження». Військова прокуратура звернулася із позовом до Миколаївського окружного адміністративного суду, вказавши у заяві, що дії

Приміщення ось у такому жахливому стані виставили на аукціон.

Державної виконавчої служби не відповідають нормі Закону України.

Власником майна є держава в особі концерну Укроб-

ронтром. Ще восени минулого року адміністрація цього відомства оголосила про те, що завод у Миколаєві зупинився, а його рахунки арештовані за

борги. Напередодні 2018 року Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман зажадав відставки гендиректора Укробронпрому Романа Романова. У відповідь на це чиновник пояснив, що причиною заборгованості з виплати зарплатні на заводі стала «відсутність замовлень та витрачання ресурсів на утримання недобудованого крейсера «Україна».

Близько до катастрофи ситуація на ДП «Миколаївський суднобудівний завод» склалася ще у 2013 році. Нова влада в країні обіцяла швидко повернути до життя стратегічно важливе підприємство, однак за чотири роки ситуація лише погіршилася.

Питання про те, що робити з українським суднобудуванням, неодноразово порушували у стінах Верховної Ради, однак чіткої відповіді так ніхто й не почув.

На думку Генерального прокурора України Юрія Луценка, всі об'єкти суднозаводу повинні залишатися у державній власності.

Об'єктивно, ДП «Миколаївський суднобудівний завод» уже давно не працює, однак за штатним розкладом там продовжує числитися близько 600 працівників, які займаються винятково ремонтними роботами. ■

Ганна ЯРОШЕНКО
Полтавська область

Ніколи раніше не бачила такої дороги: посередині ґрунтова, а з боків обкладена бетонними плитами: їдеш по них, як по шпалах. Така дорога веде до невеликого села Світлівщина (до перейменування Миколаївка) Новосанжарського району. Громадський транспорт сюди, звісно ж, не ходить. Лише у 24 хатах тут постійно мешкають люди. 42-річної Надії Житник, до якої й привели мене журналістські стежки-дороги, не застала вдома: як виявилось, жінка поїхала на велосипеді до села Соколова Балка, що за сім кілометрів від Світлівщини, у магазин по хліб і мала от-от повернутися. А тим часом односельці Надії, яких не особливо балують своєю увагою журналісти, почали ділитися наболілим. Депутат Нехворощанської сільської ради Іван Забрудський розповів, що, коли п'ять сільських рад, зокрема і їхня, Соколовобалківська, об'єднувалися в одну громаду, селянам обіцяли золоті гори.

— А тепер говорять: немає грошей. Оце вже третій рік борюся за те, щоб привести до належного вигляду пам'ятник 44 односельцям, котрі полягли в боях під час Другої світової війни, — його вже соромно комусь показати. За що ці люди покляли голови? Щоб ми над ними сміялися? — обурюється Іван Олексійович. — На двох вулицях у селі дороги не те що не засфальтовані, а навіть щебенем не вимощені, тож під час дощів люди місять грязюку. Узимку ж доріг і по кілька днів не розчищають від снігу. Вуличного освітлення й досі немає. На Світлівщину всі махнули рукою: мовляв, неперспективне село. Але ж тут теж живуть люди.

Найбільше ж, за словами селян, їм докучають підприємці-аграрії, котрі обробляють у Світлівщині землю.

— От, бачите, засівають ділянки землі по сусідству з нашими городами, — показує Іван Забрудський. — І що ж виходить? Ми свої грядки полемо — щоб ніякої «хімії». Натомість сусідні ділянки обприскують гербіцидами. Усім відомо, що при їхньому застосуванні потрібно суворо витримувати санітарно-захисну зону, але нашим місцевим «царкам» закон не писаний. І управи на них немає. Ми вже й старосту викликали — та тільки розводить руками: що я, мовляв, зроблю? А люди труяться. І от вам наслідки: односельці хворіють на рак. 7-річну онуку Надії Житник не так давно поховали, і вже маємо другого онкохворого чоловіка...

Віка — то було справжнє диво

У родині Надії Житник це не перша біда. Від раку померла її бабуся. Другою захворіла мати — на щастя, її вчасно прооперували. Після матері 4-ту стадію онкозахворювання діагностували батькові... Але що на рак захворіє її онучка Віка — таке й у страшному сні нікому не могло приснитися.

— У нас сімейна традиція — народжувати в 17 років, — сумно посміхається Надія. — У сімнадцять народила доньку Альону. І донька народила Віку в такому ж віці. Онучка з'явилася на світ недоношеною. Лікарі нам зразу сказали: забудьте взагалі про те, що вона є. Але я так молилася, щоб вона вижила. І Господь, мабуть, почув мої молитви. Оскільки Альона вступила на заочне навчання до Полтавського педагогічного університету і знайшла роботу, а її сімейне життя не склалося, Віка росла зі мною в селі. Меншому сину Ігорю було всього два роки, коли я розлучилася з чоловіком. Тож своїх дітей, вважай, підняла на ноги сама. А Віка була ніби моєю третьою дитиною. Вона навіть бабусею мене не називала — зверталася тільки по імені. Онучка відвідувала дитсадок у сусідньому селі Андріївка, а потім пішла до першо-

го класу Соколовобалківської загальноосвітньої школи, росла активною, життєрадісною — і то було справжнє диво. Надія показує мені фотознімки онучки, яких не так багато: «Оцього ведмедя я їй купила, коли донька поїхала на свою першу університетську сесію. Оце Віка в дитсадку, а оце пішла до першого класу. Оце вже після операції в Києві. А оце її улюблений кіт — через місяць після її смерті і його не стало...»

Усе почалося з підозри на апендицит. Надія викликала «швидку» й зателефонувала доньці, аби та приїхала. У Нових Санжарах підозра щодо апендициту підтвердилася — лікарі направили Віку Рідченко до спеціалістів обласного центру, тож Альона з донькою поїхали до Полтави, а Надія повернулася додому. Того ж дня дівчинку прооперували.

— А оскільки Віка, бувало, скаржилася на головні болі, я попросила Альону, щоб обстежила внучку, — продовжує розповідь Надія Житник. — У мене наче було якесь недобре передчуття. Хоч, звісно ж, могла подумати про що завгодно — тільки не про те, що в онучки пухлина. Увечері Альона повідомила, що Віці діагностували медулобластому — злоякісну внутрішньочерепну пухлину, що розвивається з ембріональних клітин і найчастіше вражає дітей.

Страшний діагноз Віці Рідченко поставили в листопаді 2016-го, а на початку грудня вже прооперували в Київському інституті нейрохірургії імені А. П. Ромоданова. Наприкінці місяця відправили доліковуватися в онкогематологічне відділення Полтавської дитячої міської клінічної лікарні, обнадіявши рідних, що в 70 відсотках випадків ця пухлина виліковується.

Операція в Інституті нейрохірургії коштувала 70 тисяч гривень

— Зразу Віці призначили променеви терапію, а потім хіміотерапію, що включала «Вінкристин» індійського виробництва. Після останньої внучці стало настільки погано, що її три тижні приводили до тями, — ворушить Надія іще такі свіжі й болючі спогади. — Тоді ми почали закуповувати згаданий препарат виробництва Німеччини. Після закінчення курсу лікування на Великдень привезли Віку в село — їй так хотілося додому! Онучка була просто щаслива. Я ввела в хату козеня, то вона бігла разом із ним по всіх ліжках. Наступного ж дня вже була ніяка — скаржилася на біль у кінцівках. А через деякий час узагалі не могла ставати на ноги. Магнітно-резонансна томографія показала наявність метастазів... Після цього вони з Альоною з лікарні вже не виходили (а загалом провели там сім місяців). Я часто підміняла доньку, бо іноді їй потрібно було елементарно по-

БЕЗВИХІДЬ

Життя у борг

Героїв цієї публікації, яких спіткало велике горе, обурило те, що навіть благодійною допомогою потрібно ділитися з державою

Надія Житник із матір'ю Ганною Дмитрівною та найменшою племінницею Сонєю.

Фото автора.

спати. Онучці призначили сильнішу «хімію», і після першого курсу розвиток метастазів нібито припинився, проте після другого — різко збільшився. У Віки почалися судоми, до неї неможливо було доторкнутися. «Надю, ой, болить», — увесь час скаржилася. Усе це неможливо було витримати. Жахливим було ще й те, що в онкогематологічному відділенні перебувала не тільки наша Віка. На всіх тих діток як надивився — різко збільшився. Того дня, коли онучка впала в кому, помер двомісячний малюк.

Далі Надія розповідає, що, коли другий сеанс хіміотерапії не дав ніякого результату, Віці призначили особливо сильний препарат «Темодал», який застосовують при прогресуючих, метастазуючих злоякісних новоутвореннях. На диво, після першого курсу дівчинці значно полегшало.

— До цього вона вже не могла жувати, посміхатися, а тут почала самостійно їсти й навіть сідати, ми стали вивозити її на візку надвір — так зраділи! Майже місяць жили, мов у раю, — знову надіялися й вірили в те, що дитина одужає, — говорить Надія зі сльозами на очах. — А за тиждень до наступного курсу хіміотерапії у Віки розпочався сильний тремор — її всю трясло. Знову йшла в хід велика кількість таблеток — вони займали дві полиці етажерки. Щось виділяла лікарня, а щось купували самі. Після останнього курсу «хімії» онучці стало зовсім погано — вона просто кричала від болю. Знеболювальне допомагало лише на якийсь час. «Зроби щось», — просила мене. Урешті лікарі перевели Віку до реанімації — так часто бувало, коли її стан погіршувався. Та невдовзі ми дізналися, що вона впала в кому. І вже з неї так і не вийшла — через два дні Віки не стало...

Наша медицина, яка лікує, проте далеко не завжди виліковує, вже давно стала платною й

до того ж дорогою. При цьому навіть лікування дітей із тяжкими хворобами не фінансується державою — уже стало звичним, що несподівані для батьків та родичів суми збираються всім миром.

— Нам іще в Полтаві ска-

зали, що операція в Інституті нейрохірургії імені А. П. Ромоданова коштуватиме 70 тисяч гривень. Почувши таку інформацію, відверто кажучи, була просто шокована, — зізнається Надія Житник. — Я працювала в Андріївській школі-інтернаті прибиральницею й мала зарплату в розмірі 1,5 тисяч гривень. Тож для мене 70 тисяч гривень — то була захмарна сума. Мені порадили поставити скриньки для пожертв по магазинах. Збирали кошти й за місцем моєї роботи, і дитсадок в Андріївці та школа в Соколовій Балці, які відвідувала Віка, і односельці та їхні родичі. Люди в селі, котрі не мають роботи, по 200—500 гривень жертвували, тобто віддавали останні гроші. Отак вдалося назбирати на операцію. А коли почалося лікування, я все, що могла, продала зі свого господарства: корову, телят, гроші за паї використала. Але й цього було мало. І тоді мами, котрі перебували із дітьми в онкогематологічному відділенні, порадили Альоні звернутися у благодійний фонд «Жити завтра». Альона так і зробила — іншого виходу не було. Фонд і справді дуже допоміг: якщо потрібна була певна сума чи на МРТ, чи на препарати для хіміотерапії, інформацію про це одразу ж виставляли в інтернет і назбирували чималі кошти протягом кількох днів. ■

ДЕРЖАВНИЙ ЦІНІЗМ

«Що ж це за депутати такі? І що за закони вони приймають?»

— А коли мені повідомили, що донька має сплатити податок на благодійні кошти, які ми залучали на лікування внучки, пережила черговий стрес. Адже йшлося про суми, яких до того, як сталося горе, ніколи навіть у руках не тримала, — сумно посміхається жінка. — Я зїздила в податкову інспекцію до Нових Санжар, розплакалася: онучка вже сім місяців немає на світі — держава нам нічим не допомогла й після цього з тих коштів, які збирали, де тільки можна, плати їй податки. Це вже який цинізм... Як з'ясувалося, оподаткуванню підлягають кошти, виділені на ім'я Альони Рідченко сільською, районною й обласною радами, — ми зверталися до них із проханням про допомогу. Причому в сільській раді тоді нас запевнили в тому, що виділена сума допомоги — 2 тисячі 200 гривень — оподаткуванню не підлягає.

У Новосанжарському відділенні Полтавської об'єднаної державної податкової інспекції мені пояснили: Альона Рідченко може подати запит і взяти довідку, де й будуть вказані всі її доходи за минулий рік.

— Справді, у 2017 році вона мала доходи за ознакою «169» (благодійна допомога), — конкретизувала працівниця, котра не побажала назватися. — Окремо ці доходи не перевищують суми, що не оподатковується, — 2 тисяч 240 гривень у минулому році. Але в сумі перевищують, а отже, підлягають оподаткуванню. Суто людські розуміємо людей, у яких горе, але такий закон. Молода жінка може не сплачувати податку, але це загрожує штрафними санкціями.

До речі, згадана допомога вважається нецільовою. Цільова ж допомога (як у цьому разі, на лікування) не оподатковується, але вона має перераховуватися на лікувальний заклад. Як усе хитро в наших законах закручено. І все ж, чи має право на існування закон, що, по суті, є аморальним? Запитання риторичне.

Надія Житник нині лишилася взагалі без будь-яких доходів. Говорить: покинула роботу в школі-інтернаті, бо не могла чути дитячого галасу: «Було, тільки стулю очі — снитися, що прибираю, а коридором біжать діти. І я кожного розвертаю за плечі — дивлюся, чи нема серед них Віки».

— Як можна в отакіх людей вимагати податок? — невтямки й матері Надії Житник Ганні Дмитрівні, котра також досі не може оговтатися від смерті правнучки. — Що ж це за депутати такі? І що за закони вони приймають? Як можна з нужденних останню шкуру здирати?

Насамкінець жінки порушили ту ж саму болючу проблему, яку озвучив депутат Нехворощанської сільської ради Іван Забрудський.

— У нашому селі люди вимирають, тож зайжджі беруть їхні городи, орють і засівають. З одного боку, це добре — бур'яни не множаться. Але ж, понабравшись ділянок землі, їх не полюбляють, а обробляють гербіцидами — просто посеред села, — констатує Надія. — А штраф за те, що побризкав ділянку протруйниками, всього-на-всього 17 гривень. Яки хоча б 17 тисяч, тоді багато хто, мабуть, задумався б. А 17 гривень — це просто насмішка.

— У газеті пишуть: у глибинці — чисте доквітло. Яке ж воно в нас чисте, якщо ми дихаємо гербіцидами та пестицидами? — додає Ганна Дмитрівна. — Попереджайте людей: хай не дозволяють отим горе-підприємцям труїти наших онуків та правнуків. Бо вони знищують націю. ■

■ ЧАС «Т»

Сьогодні кожен день — трагедія

Театр на Подолі та «Мізантроп» анонсують спільний проект за мотивами давньогрецьких міфів і творів Есхіла та Еврипіда

Людмила ОЛТАРЖЕВСЬКА

Нещодавнє новосілля Театру на Подолі у Києві ознаменувалося не лише гучним скандалом між противниками та прихильниками архітектури його нового приміщення, а й сміливою, як для сучасного театрального процесу, заявою керівника Віталія Малахова. Він пообіцяв, що цей простір буде відкритим для різних режисерів, жанрів, стилів та найсміливіших пропозицій. (І це в той час, як інші його колеги роблять вигляд, що світова практика запрошувати режисерів зі сторони — це моветон).

Перші прем'єри в новому просторі презентували Стас Жирков («Дівчина з ведмедиком») та Валентин Козьменко-Делінде («Віра. Надія. Любов...»), дві наступні взяв на себе сам Віталій Малахов (нещодавно відбулася прем'єра «Шістьох персонажів у пошуках автора»), а 25 та 26 травня театр запрошує на перші покази вистави-вестерну «Продавець дощу». Червнева ж афіша вабить новим цікавим проектом під назвою «Орестея», який Театр на Подолі готує разом із незалежним театром «Мізантроп».

Як пожартував (а може, й ні?) режисер-постановник вистави Ілля Мощицький, «Орестея» — це насамперед мрія композитора Дмитра Саратського, який «тяжкіє до епосу та пафосу, історичного контексту та міфології». Сам же Дмитро Саратський зізнався, що хоч постановочна група і працювала з різними джерелами, готуючи цей проект, тут односторонньо переважає емоційна складова, а занурення у смисли і тексти відіграє другу роль. Водночас композитор сподівається, що

Експериментальна «Орестея». Фото надане Театром на Подолі.

у виставі музична драматургія вийде на перший план.

«Сьогодні кожен день — це трагедія, — пояснює вибір сюжету Ілля Мощицький. — Сучасність повернулася до жорстокості античного міфу, він повернувся у сьогодення в гіперболізованому вигляді». Попри те, що тема майбутньої вистави — важка і незручна, постановники щиро сподіваються, що на «Орестею» прийде глядач, з яким у постановників та акторів відбудеться діалог.

«Ми поговоримо про найсакральніше, — анонсують майбутню виставу її автори. — Архетипи підсвідомості вийдуть назовні, аби проявитися у світі необмежених візуальних можливостей. Мовою сучасного театру заговорить той, хто завершив історію грецької трагедії класичного періоду; хто вперше переніс конфлікт трагедії у площину людської душі, зобразивши людину не такою, якою вона має бути, а такою, якою вона є насправді».

При всій повазі до безпосередніх ідеологів «Орестеї», особлива увага представників ЗМІ на анонсовій прес-конференції була прикута до художнього керівника Театру на Подолі Віталія Малахова. Адже він не лише сказав «так» «Мізантропу», після того як прозвучали численні «ні» від керівників інших театрів, а й свідомо обрав позицію невторчання у творчий процес.

Як пожартував Віталій Юхимович, коли він сам поїхав ставити експериментальну виставу в Ризі, йому там відповіли: та будь ласка, тільки щоб експеримент був успішним. «Так і я, — говорить режисер, — сподіваюся на успіх. Але вже зараз баку позитив у тому, що наші актори, працюючи над цією постановкою, розширяють спектр своїх професійних можливостей, це новий досвід, нові емоції...»

Прем'єрні покази вистави «Орестея» заплановані на 22 та 23 червня. ■

■ TAKE КІНО

І звати його Ніхто

На «Молодості» покажуть фільм про генерала КДБ у дні путчу

Свдокія ФЕЩЕНКО

В останній день травня у столичному кінотеатрі «Україна» у програмі «Українська панорама» 47-го МКФ «Молодість» покажуть художній фільм батька й сина Володимира і Лева Прудкіних No-One («Ніхто»). Картину представляють як українсько-ізраїльську, бо зйомки відбувалися переважно в Ізраїлі (там фільмували відсотків 90 Криму), а пост-продакшн робили в Україні. Власне, Прудкіні не так давно емігрували в Ізраїль із Росії.

Задумувався фільм іще у 2014-му. Створювали його у 2015-2016-му, тому вносили деякі корективи. Задіяні актори — відомі з російських серіалів і фільмів В'ячеслав Жолобов (генерал КДБ), Наталія Вдовіна (його дружина, відома акторка), Дмитро Сова (рятувальник на кримському узбережжі, який стане коханцем кінозірки), Георгій Марченко (племінник генерала, який прагне бути режисером не лише фільмів, а й життя своїх впливових родичів), Ліза Боярьська (доросла донька обкомівської «шишки»).

У кадрах No-One — період кількох днів серпневого путчу 1991-го. Генерал КДБ спочатку ще у Москві, а дружинно-акторку з сином-підлітком відправляє відпочивати у Крим, де вона була і попереднього року. Через кілька днів прибуде й сам на узбережжі — щоб... відрізати голову хтивому і підлому племіннику, який домігся сексу з його дружиною-кінозіркою; а місцевого молодого рятувальника, який став ненароком коханням дружини генерала, — проштрити багаторазово ножем...

На передпоказі стрічки у

Генерал-потвора. Фото надане агенцією «Дель Арте».

Києві співсценарист і співпродюсер стрічки Володимир Прудкін переконував, що головний герой — талановитий і артистичний, високоосвічена людина, справжній радянський інтелігент, який волею долі виявився генералом КДБ — замість того, щоб стати рабом своєї країни або табірним пилотом у її віддалених кутках. Як глядач я побачила в ньому просто потвору. Її суті не міняють ні знання класики, ні реальне усвідомлення краху радянської системи.

No-One — трохи задовге кіно: спочатку наповнене еротичними зйомками (18+), потім — тяглістю курортного життя; політичних кадрів небагато, але на відпочинковому тлі вони особливо виразні. Під кінець «Ніхто» нагадав навіть минулорічну британсько-французьку гротескно-трагікомедію «Смерть Сталіна».

Фільм No-One 2017 року встигли вже показати на кінофестивалях, зокрема, у Хайфі та Москві. ■

Людмила ЧЕЧЕЛЬ

Музей Українського радіо відкрили на Хрещатику, 26 до 80-річчя Українського радіо у 2004 році. Організаторами виступили працівники Українського радіо, ветерани. Ініціативу підтримав Олександр Бутко, на той час віце-президент Українського радіо.

«Ми збирали експонати: хто що міг — приніс до кімнати-музею. Здебільшого тут багато фотографій, свідків історичних фактів. На стелажах — книжки. На стінах — афіші з різноманітних гастролей наших творчих колективів. Є трохи унікальної техніки, радіоприймачів», — розповідає зберігач музею Українського радіо Анатолій Табаченко. Він керував Українським радіо впродовж 18 років, нині є радником генпродюсера Дмитра Хоркіна та зберігачем музею.

Багато з експонатів музею — це й особиста історія Анатолія Табаченка, адже на Українському радіо він почав працювати репортером ще у середині 1970-х, після закінчення Київського університету ім. Т.Шевченка, пройшовши всі щаблі кар'єрного зросту.

Мандруємо музеєм. Ось під склом поживкла газетна сторінка з програмою радіопередач — чи не найстаріший експонат музею. Рік 1940. Сьогодні ми знаємо з тієї сторінки, що саме 3 травня о 17.30 звучали пісні у виконанні народного артиста України Івана Патержинського.

Й унікальне фото кінця сороко-

■ МУЗЕЙНИЙ ПРОВУЛОК

Радіо говорить і показує

У Києві можна послухати «Думи мої, думи» у виконанні Марка Кропивницького

вих років переає дух епохи. Обличчя людей аж світяться. Вони припали до радіоприймача, який стоїть на підвіконні. У стелажі, поруч із фото — той самий радіоприймач 40-50-х років.

Українське радіо має величезний художній фонд. У фонді є унікальні записи, які вважають перлинами української культури. Журналісти Українського радіо у проекті «Звукова антологія української культури» записали й видали диск «Кобзар» Тараса Шевченка. Тільки на цьому диску можна почути «Думи мої, думи» у виконанні Марка Кропивницького.

Серед експонатів привертає увагу також німецький трофейний стіл для монтажу (жартوما говорили, що за ним працював сам Геббельс). За цим столом багато років працювала звукооператор Галина Дудецька, яка Українському радіо віддала понад 60 років! Крім того, виховала чудового сина, який став висококласним професійним радіожурналістом. Згодом він очолює українську службу радіомовлення на BBC. Нині живе й працює в Лондоні.

Привертає увагу друкарська машин-

ка, за якою працював кореспондент Українського радіо Ігор Павляк. Саме він був спеціальним кореспондентом і вів репортаж знаменитого 1967 року з заводу «Азовсталь» (Маріуполь), де була виплавлена 100.000.000 тонна сталі. Під склом предмети-свідки — окуляри, каска і пам'ятна медаль про подію.

Окремий стелаж зібрав магнітофони, з якими працювали журналісти 70—80-х років. Надійні, професійні, безвідмовні. Вага одного з них — близько 6 кілограмів! Більшість магнітофонів передав до музею Віталій Літвінов.

На одній із полиць — книжки, укладені радіоведучими. Серед них томик «Нехай не згасне світ науки». Автор Василь Цендровський. Саме так називався цикл 20-хвилинних, а згодом зібраних у книжку нарисів про українських учених, які зробили вагомий внесок до скарбниці світової науки. Поруч книжка зібраних радіопередач учителя багатьох поколінь журналістів Анатолія Погрібною «Аби ми вчилися так як треба».

Ще один свідок уже найновішої іс-

Слухають радіо. Архівне фото кінця 40-х років ХХ століття.

торії — Диплом Національного реєстру України за 2014 рік — за наймасовіше написання радіодиктанту в Київському університеті імені Бориса Грінченка. Українське радіо впродовж років виступає організатором цієї акції, яка єднає українців. Щодня словом об'єднує Україну! ■

Інститут літератури імені Т.Г.Шевченка Національної академії наук України;
Фонд сприяння розвитку мистецтв;
газета «Україна молода»; Центр рейтингових досліджень «Еліт-Профі»

Володимир О. ТИХИЙ

Григорій Савич Сковорода (1722-1794) був неординарним чоловіком, мабуть схожий на Пустельника з його улюбленої притчі: «Чим ти в цій пустелі втішаєшся? — спитав гість. — А я, — сказав Пустельник, — маю дві забавки: птаха й Початок. Птаха я завжди ловлю, хоч ніколи не можу його піймати. А ще я маю тисячу та один ловко заплутаний шовковий вузол. Я шукаю в них початок і ніколи не можу розплутати». Цією притчею починає Леонід Ушкалов свою оповідь про Сковороду.

Народився майбутній філософ у небагатій козацькій родині на Полтавщині, а вже у віці 12 років став учнем Києво-Могилянської академії, котра тоді «переживала свій розквіт; цього року в ній навчалось 1160 осіб, з яких 388 були діти духовенства, а 772, зокрема й Сковорода — світські». Навчання мало тривати 12 років, але студенти могли як повторювати якісь курси, так і переривати навчання й потім повертатися: академія стипендії не платила, то й жорстких вимог не було. Обов'язкової програми академічного курсу теж не було, але «загалом уся наука в академії йшла за зразками єзуїтських навчальних закладів», та й підручники використовувалися загальноєвропейські — мовою навчання на старших курсах була латина: «Усі академісти, а особливо учителі і наставники мають суворо дотримуватися правила: як у колегіальних школах, так і в бурсі, завжди розмовляти між собою та з учнями по-латинському».

Далі Л. Ушкалов барвисто-бароково змалював «тло епохи» — хоч життєпис Сковороди додає до цього небагато. Випускники Києво-Могилянської академії, які склали освічену еліту Російської імперії, залишили багато свідчень у мемуарах, листах і художніх творах. Довідуємося, які були умови життя в бурсі, як проходили рекреації, в яку форму вдягалися студенти («кирея, щось схоже на довгу, аж до п'ят, шинелю без каптура, з відкидними рукавами; влітку у багатих студентів вона була з шовкової матерії, у бідних — із китайки, а взимку — із сукна, обшита по краях червоним або жовтим шнурком з візерунком»). Виразні портрети викладачів Академії — Рафаїла Зборовського, Феофана Прокоповича, Симона Тодорського.

У 1738-1739 році, в класі поетики, Сковорода почав, крім іншого, вивчати грецьку, німецьку та єврейську мови. Але вже до закінчення класу філософії, у грудні 1741 року, він перервав навчання і вирушив до Санкт-Петербурга, щоб стати співаком придворної капели імператриці Єлизавети. Сковорода пройшов конкурсний відбір у музичній школі, заснованій у Глухові (тодішній столиці Малоросії) указом імператриці 1738 року з такими функціями: «Відкрити невелику школу, в яку набирати з усієї Малої Росії з церковників, а також із козацьких, міщанських і інших дітей, і тримати в тій школі до 20 осіб, які мають найкращі голоси».

Читач знайде багато високохудожніх описів розваг і побуту імператорського двору, балів, опер і балетів, які ставилися придворні артисти і музиканти, серед яких був і Сковорода. Деталь-

ФІНАЛІСТ

Чому найбільша гривня — Сковорода:

містика чи аналіз?

но описано злет морганатичного чоловіка імператриці Олексія Розумовського (який теж починав кар'єру співаком придворної капели) і його брата Кирила Розумовського, останнього Гетьмана України.

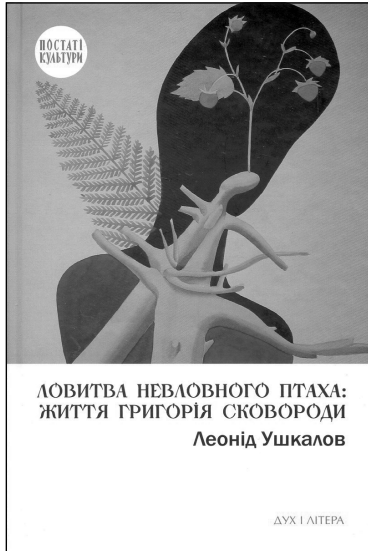
Немає якихось певних даних про перебування Сковороди в Санкт-Петербурзі, Москві та інших містах, де був двір імператриці, але достеменно відомо, що під час перебування Єлизавети у Києві влітку 1744-го (цей візит описано в деталях!) так вдало розпочата кар'єра Сковороди перервалася і він вийшов у відставку в чині «придворного уставника» (керівника 40 співаків і музикантів). Формальною причиною відставки — а інших ми не знаємо — було бажання продовжити навчання в Києво-Могилянській академії. Утім, від придворної капели у Сковороди залишилася любов до духовного співу і майстерність гри на флейтузі (яку ми знаємо нині як блок-флейту, за її німецькою назвою).

Схоже, саме у Петербурзі Сковорода перейшов на російську мову, якою пізніше писав свої листи, твори і, очевидно, спілкувався. З книжки незрозуміло, якою мовою говорили студенти київської Академії поза її стінами, але принаймні при вступі учні мали засвідчити своє «вміння читати і писати слов'янською і книжною українською мовою, а також рахувати». Л. Ушкалову варто було би вказати, що наведені в «Ловитві...» цитати з творів і листів Сковороди подані в перекладі — аби читач не подумав, що Сковорода справді писав такою милозвучною українською.

Студентом філософії Сковорода був недовго — через рік вирушає до Угорщини. Про це учень і біограф філософа Михайло Ковалінський пише так: «Коло наук, що їх викладали в Києві, здалось йому недостатнім. Він захотів побачити чужі краї». На жаль, про перебування Сковороди в Європі даних немає. Чи був він просто помічником генерала Вишневецького, посланого для закупівлі угорських вин для імператорського двору? Чи слухав якісь курси в університетах? Чи був іще десь, крім Буди, Відня і Братислави? Втім, на підставі інших свідчень Л.Ушкалов подає барвисту картину тогочасного життя тих країв.

За п'ять років Сковорода повернувся у Київ таким же бідним, як і раніше. «Він жив у своїх приятелів і знайомих. Оскільки їхні статки так само були невеликі, то вони спробували знайти йому справу, корисну і для нього, і для суспільства», — писав М.Ковалінський. Так Сковорода почав викладати поетику в переяславській семінарії, але чи то викладання не сподобалося єпископові, чи з інших причин — його звільнили, і він знову повернувся в Києво-Могилянську академію, на курс богослів'я. Оскільки коштів на життя Сковорода не мав, через два роки, не закінчивши навчання, він став гувернером у заможного козацького старшини, пізніше полковника Степана Томари, в якого з перервами житиме до 1759 року.

В Україні тоді відбувалися важ-

ливі події. Імператриця Єлизавета «дозволила відновити гетьманство», і 1750 року на раді в Глухові «вільними голосами» обрано гетьманом Кирила Розумовського («радше, імператриця наказала обрати гетьманом молодшого брата свого чоловіка»). Так 23-річний Кирило став гетьманом (а з 18 років він вже був президентом Академії наук!). Л.Ушкалов подає чимало замальовок пишного побуту гетьманського двору: «Коли... гетьман зібрався об'їхати свої полки, то для цієї поїздки йому знадобилося 140 коней: десяток для розкішної французької карети, дванадцять теро — для двох спальних колясок, шестеро — для особистого лікаря... й аж вісімнадцятеро — для кухні».

Ще більшу пишноту автор описує у подальших розділах, де мова про «таврійський вояж» Катерини Другої 1787 року (яка до цього, у 1764-му, ліквідувала посаду Гетьмана, а у 1775-му зруйнувала Запорозьку Січ). Та політичні перипетії мало хвилювали Сковороду. Він чимдалі більше засвоює аскетичні практики — спить чотири години на добу, «його їжа складається із зілля, плодів і молочних приправ, а вживав він її ввечері після заходу сонця» (цитата з Михайла Ковалінського, яка звучить як чиста агіографія).

Сковорода ще двічі повертався у суспільне життя — викладав з перервами кілька років у харківському колеґіумі, але все частіше відходив від викладання і «просто жив» у своїх приятелів, часто на пасіках і у віддалених будиночках, і у монастирях — де ігуменами вже були його однокашники з академії. Тут він читав, займався музикою, пережив кілька містичних подій, почав писати свої поезії, а потім філософські байки й діалоги. У листі від травня-червня 1763 року до Ковалінського Сковорода цитує старовинну епіграму, яку Л.Ушкалов перекладає з латини так: «Я знайшов гавань, прощайте, надіє і щастя. Досить ви бавилися мною, бавтесь тепер уже іншими».

Останні розділи «Ловитви невольного птаха» присвячені аналізу світогляду Сковороди, його етичних і філософських творів. В газетній статті неможливо, звісно, передати навіть основні підсумки аналізу творчості Сковороди. Тут потрібен якраз досвід і хист харківського професора філології Леоніда Ушкалова, який є укладачем

1400-сторінкової «Повної академічної збірки текстів» Г. Сковороди, яка у рейтингу «Книжка року'2010» здобулася на Гран-прі.

Сковороду вважають останнім представником прози українського бароко, яка робила наголос на Софії, логосі — на противагу розуму, раціо. Значною мірою Сковорода був містиком, вивчав символи, ілюстрував ними свої твори і давав їм власні пояснення. Одна з основних його ідей — повага до «природи єства» кожного; належний лад, стверджував він, панує тільки тоді, «коли кожен його складник не лише добрий, а ще й виконує сродну собі частину розлитого по всьому єству промислу». «У своєму «Букварі миру», змалювавши Бога в образі «багатого фонтана», що наповнює різні посудини за їхньою вмістимістю, під гаслом «Нерівна всім рівність», філософ вигукує: «І що ж дурніше за оту рівність, яку Дурні марно силкуються ввести у світ? Яке ж бо дурне все те, що суперечить блаженній природі!». Цей рисунок кожен може побачити на 500-гривневій банкноті.

Сковорода помер у невеликому селі Пан-Іванівка біля Харкова, яке належало поміщику Ковалівському, у якого раніше жив. Зберіглася могила, на якій випарувана складена ним самим епіграфія: «Мирь ловилів мене, но не поймає!».

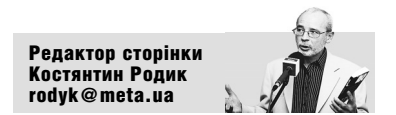
Основні 11 розділів книги «Ловитва невольного птаха» обрамлені двома есе: в першому мова про те, як сприймали творчість Сковороди науковці кінця XIX сторіччя — Потебня, Багалій, Сумцов. У другому — про справжні баталії навколо постаті та ідей Сковороди на початку XX сторіччя. Футуристи і неокласики зверталися до образу Сковороди, одні його скидали з п'єдесталу (як Михайль Семенко: «Не можна хронічно годуватися консервами. Укрнархарч і той дає часом свіжі котлети, а якже тоді бути літературі?»), інші ставилися майже як до Месії («Шлях соціалізму — се шлях, по котрому пройшли Христос і Сковорода. Іншого шляху соціалізм не знає», — Федір Коломийченко, редактор журналу «Шлях», 1917). Тичина пише поему-симфонію «Сковорода», белетризовані біографії створюють М. Івченко, В. Поліщук, Ю. Яновський. У другій половині XX сторіччя до образу і творів Сковороди звертаються шістдесятники — Вінграновський, Драч, Дзюба, Сверстюк, «а по той бік «залізної завіси» Ігор Костецький назве Сковороду одним єдиним навчателем модерної України». То чи ж такі Сковорода справді Месія, чи щось не так із українцями,

що вони знайшли собі вчителя аж у XVIII сторіччі?

По прочитанні «Ловитви...» залишається важливе питання: як так сталося, що ЖОДЕН твір Сковороди за його життя не був надрукований? Не було меценатів? Але ж принаймні двоє улюблених учнів Сковороди — Василь Томара (сенатор, дійсний таємний радник) і Михайло Ковалінський (рязанський губернатор, генерал-майор, таємний радник) — були люди зовсім не бідні? Обидва його шанували і любили; Томара писав у листі до шістдесятирічного Сковороди: «Люб'язний мій учителю Григорію Савичу!... Якби ж то Господь напоумив тебе пожити зі мною!», а Ковалінський підшукував село, щоб його купити, аби Сковорода міг дожити в нім віку. На село гроші були, а на видання бодай тоненької книжечки вчителя — ні? Чи, може, учні так наслідували власних покровителів — Кирила Розумовського (Ковалінський був вихователем його дітей) і князя Потьомкіна? Л.Ушкалов згадує, що Розумовський думав відкрити університет у Глухові, але грошей не знайшов: треба було 20 тис. рублів на рік, а на утримання свого двору витрачав 600 тис. річно...

Можна згадати філософа-богослова Еразма Роттердамського, який майже за триста літ до Сковороди теж жив з милості багатих покровителів, подорожував Європою і гостював у знайомих абатів — але ж його «Домашні бесіди» лише в Голландії за життя автора вийшли 22 рази (три з них, до речі, були в бібліотеці Феофана Прокоповича). Десятками видань виходили й інші твори Еразма. Або порівняємо ще з одним поетом-мадрівником — Мацуо Басьо (1644—1694), який постійно подорожував до кінця своїх днів, жив у монастирях, у простих селян і у знатних самураїв («таємних радників»), помер у бамбуковій хатинці, яку йому на старість подарували шанувальники. Але ж англійська вікіпедія нараховує 20 лише прижиттєвих збірок його віршів і щоденників!

Як сталося, що лише в першій половині XIX сторіччя вийшли друком окремі твори Сковороди, а більш повне видання з'явилося в 1861 році? Якими могли би бути долі Сковороди і України, якби один не втік, а інша — таки ловила і врешті ввіймала би філософа? І який сенс дискусій навколо його долі і творів у XXI сторіччі? ■

Редактор сторінки
Костянтин Родик
rodyk@meta.ua

ПРЕМІЯ «НОНФІКШН-2017»

Офіційні результати Першої премії «Нонфікшн», визначеної у межах Всеукраїнського рейтингу «Книжка року». S — сума експертних балів.

		S
1.	Ярослав ТИЧЕНКО. Лицарі Зимових походів 1919–1922 рр.; 1919 рік. — К.: Темпора, 760с.(п)	33
2.	Леонід УШКАЛОВ. Ловитва невольного птаха: життя Григорія Сковороди. — К.: Дух і Літера, 368 с.(п)	29
3.	Сергій ТРИМБАЧ. Кіно, народжене Україною. Ілюстрована історія. — К.: Самміт-Книга, 384 с.(п)	25
4.	NOMINA. Україна. Сторінки родинного альбому. — К.: ArtHuss, 192 с.(п)	17
5.	100 фотографій Української революції 1917-1921. — Л.: Світ, 192 с.(п)	15
6.	Віта СУСАК. Олекся Грищенко: динамоколір. — К.: Родовід, 320 с.(с)	13
7.	Тарас ЛЮТИЙ. Корабель шаленців. — Л.: Видавництво Старого Лева, 224 с.(п)	11
8.	Михайло СЛАБОШПИЦЬКИЙ. Протирання дзеркала. Те, чого ви не прочитаєте в історії літератури. — К.: Ярославів вал, 688 с.(п)	10

■ ПРЕМ'ЄР-ЛІГА

«Класична» історія

Не вигравши у «Динамо» в нинішньому чемпіонаті жодного матчу, «Шахтар» усе ж захистив чемпіонський титул

Григорій ХАТА

Свої вітання з чемпіонством «Шахтар» почав отримувати за тур до завершення першості. Привітав «гірників» із достроковим виграшем 11-го за ліком комплекту національного «золота» й півзахисник «Динамо» Денис Гармаш, передавши тоді привіт й Федерації футболу України.

Загалом, вийшло так, що саме вердикт КДК ФФУ присудити динамівцям технічну поразку за їхню неявку на виїзний поєдинок першого кола проти «Маріуполя» значною мірою й став вирішальним у боротьбі за чемпіонську корону.

Після того, як у заключному турі динамівці втретє за чемпіонат переграла «помаранчево-чорних», тріумфаторів від їхніх переслідувачів на фініші турніру розділили лише два очки. І хоча далеко не факт, що у тому не зіграному поєдинку на берегах Азова неодмінно б тріумфували «біло-сині», сам факт вирішення чемпіонської долі не на футбольному полі, а у високих кабінетах змусив представників динамівської сім'ї критикувати ФФУ.

Утім президент «Динамо» Ігор Суркіс після завершення національної першості-2017/2018 заявив, що причина програти чемпіонської гонки не в маріупольській невдачі. Справа в іншому. Упродовж сезону наставнику «біло-синіх» Олександр Хацкевичу довелося будувати нову команду й, на думку власника столичного колективу, саме перебування у «стані реконструкції» й не дозволило столичній команді змістити свого запеклого конкурента із золотої вершини. «Ми й далі будемо перемагати динамівців», — заявив президент гірницького клубу Рінат Ахметов. Водночас один із лідерів «біло-синіх» Денис Гармаш пообіцяв у наступному сезоні зробити з командою «золотий» дубль.

Наступний змагальний цикл динамівський колектив розпочне вже без свого ветерана Олега Гусева. Чи не останній із представників старої динамівської гвардії вирішив попрощатися з «Динамо». При цьому процес омолодження та переформатування столичної команди жодним чином не стосуватиметься змін у структурі власників клубу. Подейкували, що Ігор Суркіс хоче продати «Динамо».

У чотирьох поєдинках ЧУ-2017/2018 «Шахтар» жодного разу не зміг переграти «Динамо». Фото Олександра ПРИХОДЬКА.

Але, як заявив його нинішній власник, попри фінансові проблеми «Динамо» не продається.

Навряд чи варто очікувати серйозних змін й у таборі «гірників», адже біля керма чемпіонів залишиться їхній старий очільник Паулу Фонсека, хоча його й сватали то в Англію, то в Росію. Підбиваючи підсумки сезону-2017/2018, португальський наставник «Шахтаря» бідкався, що нинішнє чемпіонство довелося виборювати за неймовірно складних обставин, в умовах шаленого спротиву однієї з команд. Загалом, зрозуміти, про що говорить Фонсека, складно. Невже в інших європейських першостях дорога фаворитів до «золота» встелена персидськими килимами?!

Про те, що підкорення високих вершин — процес не з легких, може підтвердити головний тренер «Ворскли» Василь Сачко. У непростій боротьбі з «Зорею» — третьою командою

ЧУ-2016/2017 — полтавчани вдруге у своїй історії виграли бронзові нагороди, й тепер у наступному сезоні зможуть дебютувати в груповому раунді Ліги Європи. Зіграє у ЛЄ й «Маріуполь», якому за один сезон удалося пройти дорогу від переможця першої ліги до дебютанта єврокубкового турніру.

За підсумками нинішнього розіграшу в другому за силою футбольному дивізіону країни статус майбутнього новачка еліти виборів нещодавно відроджений київський «Арсенал». При цьому двоє інших призерів Д-1 також матимуть можливість підвищитися в класі. У так званому перехідному «плей-оф» проти команд прем'єрліги «Полтава» змагатиметься з «Чорноморцем», а «Десна» — із «Зіркою». Історія ж перебування в еліті її третього аутсайдера — «Сталі» — вже завершилася. Команда Ніколая Костова не змогла зберегти прописку в УПЛ. ■

■ ТАБЛО

Чемпіонат України. Прем'єр-ліга. Другий етап. 32-й тур.

Поєдинки за 1-6-те місце

«Динамо» — «Шахтар» — 2:1

Голи: Вербич, 16; Хочолава, 55 (у свої ворота) — Марлос, 23 (пен.)

Київ, стадіон «Динамо», 15830 глядачів

«Ворскла» — «Зоря» — 2:0

Голи: Кулач, 66; Васін, 90+3

Полтава, стадіон «Ворскла», 11630 глядачів

«Верес» — «Маріуполь» — 1:1

Голи: Кожанов, 61 — Діденко, 79

Вилучення: Сімінін, 87 («В»)

Львів, «Арена Львів», 1110 глядачів

Поєдинки за 7-12-те місце

«Чорноморець» — «Зірка» — 1:0

Гол: Третяков, 57

Одеса, стадіон «Чорноморець», 4350 глядачів

«Карпати» — «Сталь» — 3:0

Голи: Лебеденко, 37; М'якушко, 61; Швед, 78

Вилучення: Карлос, 89 («З»)

Львів, стадіон «Україна», 2120 глядачів

«Олександрія» — «Олімпік» — 2:0

Голи: Грицук, 55 (пен.); Стецьків, 80

Олександрія, стадіон «Ніка», 1300 глядачів

Турнірна таблиця:

	І	В	Н	П	М	О
1. «Шахтар»	32	24	3	5	71-24	75
2. «Динамо»	32	22	7	3	64-25	73
3. «Ворскла»	32	14	7	11	37-35	49
4. «Зоря»	32	11	10	11	44-44	43
5. «Маріуполь»	32	10	9	13	38-41	39
6. «Верес»	32	7	14	11	28-30	35

	І	В	Н	П	М	О
7. «Олександрія»	32	10	15	7	32-27	45
8. «Карпати»	32	8	13	11	28-45	37
9. «Олімпік»	32	9	9	14	29-38	36
10. «Зірка»	32	7	10	15	22-40	31
11. «Чорноморець»	32	6	11	15	26-49	29
12. «Сталь»	32	6	8	18	23-44	26

Бомбардири: Феррейра — 21, Марлос (обидва — «Шахтар») — 18, Циганков («Динамо») — 13.

***

У матчах «перехідного» «плей-оф» гратимуть: «Полтава» — «Чорноморець», «Зірка» — «Десна».

***

Перша ліга. 34-й тур. «Рух» — «Полтава» — 1:0, «Гірник-Спорт» — «Волинь» — 0:2, «Десна» — «Геліос» — 5:0, «Балкани» — «Інгулець» — 0:1, «Авангард» — «Миколаїв» — 2:1, «Арсенал» — «Кремень» — 2:0, «Колос» — «Нафтовик» — 0:1. Матчі «Жемчужина» — «Оболонь-Бровар» та «Черкаський Дніпро» — «Суми» — не відбулися.

Підсумкове становище: «Арсенал» — 75, «Полтава» — 72, «Десна» — 71, «Інгулець» — 69, «Колос» — 61, «Авангард» — 52.

Бомбардир: Акименко («Інгулець») — 25.

■ ФУТБОЛЬНА МОЗАІКА

Олексій ПАВЛИШ

Англія

Найстаріший футбольний трофей світу — Кубок Англії — минулого тижня розіграли «гранди-невдахи» сезону — «Челсі» не зміг захистити чемпіонство і фінішував лише п'ятим, а «МЮ» рано вилетів із Ліги чемпіонів.

У поєдинку на лондонському «Уемблі» сильнішими були «аристократи» — перемогу їм приніс точний удар Едена Азара з пенальті. Для «синіх» це восьмий Кубок в історії.

«Плей-оф» за вихід у Прем'єр-лігу. 1/2 фіналу. «Астон Вілла» — «Мідлсборо» — 0:0 (перша гра — 1:0), «Фулхем» — «Дербі» — 2:0 (0:1).

Кубок. Фінал. «Челсі» — «Манчестер Юнайтед» — 1:0 (Азар, 22 (пен.)).

Іспанія

В останньому турі Ла Ліги заочну боротьбу за «срібло» вели «Атлетико» і мадридський «Реал». «Матрацникам» удалося утримати другу сходинку — після того, як підопічні Зідана втратили перемогу у поєдинку з «Вільярреалом», тріумфатори ЛЕ розписали комфортну нічию з «Ейбаром».

«Дубль» у прощальному матчі за «червоно-синіх» оформив Фернандо Торрес.

Лише другий матч за півроку провів за «Депортиво» український голкіпер Максим Коваль. 25-річний воротар знову пропустив — цього разу двічі — і знову не дограв матч до кінця. Клуб із Ла-Корунья вилітає в Сегунду, але Коваль, за словами агентів, може залишитися в Іспанії.

Прімера. 38-й тур. «Сельта» — «Леванте» — 4:2, «Леганес» — «Бетіс» — 3:2, «Лас-Пальмас» — «Жирона» — 1:2, «Малага» — «Хетафе» — 0:1, «Севілья» — «Алавес» — 1:0, «Вільярреал» — «Реал Мадрид» — 2:2 (Р. Мартінес, 71; Кастільєхо, 85 — Бейл, 11; Роналду, 32), «Валенсія» — «Депортиво» — 2:1 (Коваль («Д»)) — до 83 хв.), «Атлетико» — «Еспаньйол» — 0:1, «Атлетико» — «Ейбар» — 2:2 (Торрес, 42, 60 — Кіке, 35; Пенья, 70), «Барселона» — «Реал Сосьєдад» — 1:0 (Коутїньйо, 57).

Підсумкове турнірне становище: «Барселона» — 93, «Атлетико» — 81, «Реал Мадрид» — 76, «Валенсія» — 73,

«Вільярреал» — 61, «Бетіс» — 60, «Севілья» — 58.

Бомбардири: Мессі («Барселона») — 34, Роналду («Реал Мадрид») — 26, Л. Суарес («Барселона») — 25.

Італія

Чи не єдиний матч, який мав інтригу на фініші Серії А — поєдинок між «Лацио» та «Інтером» за четверте місце та путівку у груповий етап ЛЧ. Міланці влаштувала лише перемога, і за 10 хвилин до фінального свистка підопічним Спалетті вдалося забити необхідний третій м'яч.

Перші дві команди турніру — «Ювентус» і «Наполі» — мінімально обіграли аутсайдерів. «Стара синьйора» попрощалася з легендарним голкіпером Джанлуїджі Буффоном, а неаполітанці встановили рекорд чемпіонату за кількість балів для «срібного» призерів.

Серія А. 38-й тур. «Ювентус» — «Верона» — 2:1 (Ругані, 50; П'янич, 52 — Черчі, 76), «Дженоа» — «Торіно» — 1:2, «Кальярі» — «Аталанта» — 1:0, «К'єво» — «Беневенто» — 1:0, «Мілан» — «Фіо-

рентина» — 5:1, «Наполі» — «Кротоне» — 2:1 (Мілік, 23; Кальехон, 32 — Туммінелло, 90+1), «СПАЛ» — «Сампдорія» — 3:1, «Удінезе» — «Болонья» — 1:0, «Лацио» — «Інтер» — 2:3 (Марушич, 9; Феліпе Андерсон, 41 — Д'Амброзіо, 29; Ікарді, 78 (пен.); Весіно, 81) «Сассуоло» — «Рома» — 0:1.

Підсумкове турнірне становище: «Ювентус» — 95, «Наполі» — 91, «Рома» — 77, «Інтер», «Лацио» — 72, «Мілан» — 64, «Аталанта» — 63.

Бомбардири: Іммобіле («Лацио») Ікарді («Інтер») — 29, Дібала («Ювентус») — 22.

Німеччина

«Баварія» в останньому матчі у тренерській кар'єрі Юппа Хайнкеса сенсаційно поступилася «Айнтрахту». Франкфуртці, окрім титулу, здобули ще й право грати у Лізі Європи. Цікаво, що наставник переможців Кубка Ніко Ковач у наступному сезоні очолить мюнхенців.

Кубок. Фінал. «Баварія» — «Айнтрахт» — 1:3 (Левандовський, 53 — Ребіч, 11, 82; Гачінович, 90).

Франція

Після невдачі у фіналі ЛЄ не пощастило «Марселю» і на внутрішній арені — провансальці поступилися «Монако» і «Ліону» місцем у зоні ЛЧ.

Узагалі без єврокубків залишилася «Ніцца», яка минулого сезону взяла «бронзу».

Ліга 1. 38-й тур. «Кан» — «ПСЖ» — 0:0, «Діжон» — «Анже» — 2:1, «Ліон» — «Ніцца» — 3:2 (Депаї, 49, 66, 87 — Плеа, 18, 89), «Марсель» — «Ам'єн» — 2:1 (Сансон, 11; Мітроглу, 18 — М. Конате, 31), «Мец» — «Бордо» — 0:4, «Нант» — «Страсбур» — 1:0, «Ренн» — «Монпельє» — 1:1, «Сент-Етьєн» — «Лілль» — 5:0, «Тулуза» — «Генгам» — 2:1, «Труа» — «Монако» — 0:3 (Роні Лопеш, 22, 71; Мбула, 90+3).

Підсумкове турнірне становище: «ПСЖ» — 93, «Монако» — 80, «Ліон» — 78, «Марсель» — 77, «Ренн» — 58, «Бордо» — 55.

Бомбардири: Кавані («ПСЖ») — 28, Товен («Марсель») — 22, Неймар («ПСЖ») — 20. ■

Еліна Світоліна
українська тенісистка

«Напевно, це був найкращий мій матч у кар'єрі на ґрунтовому покритті. Захистити титул одного з найпрестижніших турнірів WTA — неймовірне досягнення».

Григорій ХАТА

■ ТЕНІС

Перша в світі? Здавайся!

Прима українського тенісу захистила свій чемпіонський титул на мегапрестижному турнірі в Римі

Вигравши в минулому сезоні п'ять одиночних турнірів WTA, в нинішньому — Еліна Світоліна опинилася перед непростим завданням із захисту здобутих рейтингових очок. Щоправда, необхідність захищати чемпіонські позиції на турнірах у Тайвані, Дубаї, Стамбулі, Римі та Торонто неймовірно тісно переплелася з бажанням прима українського тенісу підкорити в 2018 році свій перший у кар'єрі турнір із серії «Великого шолома». Завдяки тим успіхам у минулому році Світоліна змогла піднятися на історично високу позначку в рейтингу WTA, утім невдачі у Тайвані, ОАЕ та Туреччині зробили проблематичним повернення Еліни до трійки найсильніших тенісисток планети в 2018-му.

Хоча почала Світоліна поточний рік із «незапланованого» триумфу в австралійському Брісбені. Згодом вона вперше в кар'єрі зіграла у чвертьфіналі Відкритої першості Австралії й на деякий час знову стала третьою в рейтингу WTA. Проте далі, попри велике бажання досягти в нинішньому сезоні «чогось більшого», швидко набрати оберти найуспішнішій українській тенісистці не вдалося. Невдачі, що повторювалися на важливих для рейтингових позицій турнірах, щоразу ставили під питання її перебування навіть у «топ-4». Утім і в суперництві українки не все було стабільно, відтак проблеми із захистом здобутих торік очок рейтинговою катастрофою для неї не обернулися.

Утім не була б перша ракетка України собою, якби не змогла захистити в нинішньому сезоні бодай один минулорічний титул. І таким наразі для неї став елітний турнір у Римі. Готувалася до «Ролан Гарросу», столиця Італії традиційно збирає в себе усіх найсильніших теніс-

ток планети, включно з чинними та колишніми лідерами рейтингу WTA. Спочатку, посіяна в Римі під четвертим номером, Світоліна переконливо перемогла в чвертьфіналі експершу ракетку планети — німкеню Ангелік Кербер. Коли ж справа дійшла до фіналу, на шляху до якого, в півфіналі, українка розбила сенсаційну естонку Ан-

нет Контавейн, не стала для Еліни проблемою й нинішня прима світового тенісу — румунка Сімона Халеп. Як і рік тому, на головному корті римського турніру WTA Прем'єр знову повторився українсько-румунський

Удруге поспіль Еліна Світоліна триумфувала в Римі, знову перемогла у фіналі престижного турніру румунку Сімону Халеп.
Фото з сайту tennisua.org.

фінал. І знову його переможницею вийшла наша співвітчизниця — 6:0, 6:4. Загалом з 2016 року Еліна виграла шість поспіль дуелей проти перших ракеток планети.

«Напевно, це був найкращий мій матч у кар'єрі на ґрунтовому покритті. Захистити титул одного з найпрестижніших турнірів WTA — неймовірне досягнення», — визнала Світоліна.

Попри грандіозний успіх у столиці Італії, Еліні не вдалося зробити навіть мінімального стрибка в рейтингу Жіночої тенісної асоціації. Обидві учасниці римського фіналу, як-то кажуть, залишилися при своїх. Халеп залишилася в рейтингу WTA першою, Світоліна збе-

регла за собою четверту позицію. Проте напередодні старту «Ролан Гарросу» Еліна здобула значно більше, ніж вище місце у рейтингу.

Досвід перемог над лідерами тенісного пелотону — а, перемігши Халеп, українська тенісна прима виграла свій восьмий поспіль фінал турніру WTA, — без сумніву, додасть їй впевненості в Парижі. «Цього разу на «Ролан Гарросі» все буде по-іншому», — запевнила перша ракетка України. ■

■ ХОКЕЙ

Щастить сильнішим

Другий рік поспіль найсильнішою хокейною збірною світу стала команда Швеції

Григорій ХАТА

Зовсім трохи, і на весь хокейний світ прогрімала б меґасенсація. Аби стати сенсаційним переможцем елітного «мундіалу», збірній Швейцарії не вистачило елементарної дрібниці — простого спортивного фарту. Як і футбольна серія післяматчевих пенальті, хокейні буліти — це теж лотерея. І під час її розіграшу в фіналі ЧС-2018, який відбувся в Копенгагені, хокейна фортуна вирішила поміхнутися іменитим шведам.

Щоправда, близькість швейцарців до планетарного «золота», лише на перший погляд, може здатися сенсаційною випадковістю, адже багаторічне перебування біля керма Міжнародної федерації хокею на льоду швейцарця Рене Фазеля не могло не вплинути на еволюцію цієї гри на його батьківщині. П'ять років тому Швейцарія вже грала у фіналі чемпіонату світу. Тоді, щоправда, шансів переграти іменитих шведів у скромних претендентів на чемпіонство взагалі не було. Фінал ЧС-2013 «червоно-білі» програли «трекрунор» із рахунком — 1:5. Так само перемогою більш іменитого су-

■ ТАБЛО

Чемпіонат світу. Чвертьфінали.
Росія — Канада — 4:5 ОТ, США — Чехія — 3:2,
Швеція — Латвія — 3:2, Фінляндія — Швейцарія — 2:3.
Півфінали. Швеція — США — 6:0, Канада — Швейцарія — 2:3.
Фінал. Швеція — Швейцарія — 3:2 Б.
Матч за третє місце. Канада — США — 1:4.

перника (5:3) завершилося побачення шведів і швейцарців на груповому етапі ЧС-2018.

Утім їхнє повторне побачення на данському «мундіалі» пройшло за абсолютно іншим сценарієм. У фіналі швейцарці мали багато шансів реваншуватися за попередні невдачі. Двічі по ходу вирішального поединку «мундіалу»-2018 представники альпійського регіону вели перед. В обох випадках досвідчені скандинави вирівнювали ситуацію на льоду. У відносно рівній боротьбі пройшов і «овертайм». І хоча в активі шведів було два влучання в каркас воріт суперника, для визначення переможця опонентам

Хокейна збірна Швеції захистила титул чемпіона світу.
Фото з сайту iihf.com.

знадобилася серія булітів. Два проти одного влучання — і вдруге поспіль збірна Швеції стала найсильнішою збірною планети.

Слід визнати, що Швейцарію — четверту за підсумками групового етапу команду в групі А — мало хто очікував побачити в головному матчі цьогогорічного «мундіалу». Але один за одним швейцарці вибили з розіграшу двох ключових фаворитів турніру. Спочатку в чвертьфіналі вони відправили в нокаут першу команду групи В — Фінляндію (3:2),

а потім здивували канадців, здолавши їх з аналогічним рахунком.

Дорога ж шведів до фіналу виглядала більш прогнозовано: перше місце в октеті, чвертьфінальна перемога над латвійцями — 3:2, півфінальний розгром збірної США — 6:0. Загалом, на турнірі в Данії «трекрунор» в ігровий час виграли дев'ять із десяти поєдинків. Десяту ж, вирішальну, вікторію на «мундіалі» збірна Швеції відсвяткувала в серії булітів. Очевидно, щастить, як-то кажуть, сильнішим. ■

Читайте
в наступному
номері:

Війна і любов

16 | УКРАЇНА МОЛОДА
ВІВТОРОК, 22 ТРАВНЯ 2018

БОЖЕ Ж МІЙ!

Співати, молитися, кохати

Бейонсе купила старовинну
церкву

Адреналіна ШУГАЙ

Американська співачка Бейонсе стала власницею не зовсім звичної нерухомості. У той час, як інші зірки купують розкішні вілли та будинки в престижних районах, Бейонсе придбала... старовинну церкву. Розташована вона в Новому Орлеані, неподалік будинку, де мешкає сестра співачки Соланж. Покупка обійшлася Бейонсе в 850 тисяч доларів, повідомляє видання TMZ.

Навіщо 36-річній зірці власна церква, вона сама не коментує. Відомо, що храм було збудовано ще в 1900 році, але останні кілька років приміщення не використовувалося для богослужінь. Проте щойно тут з'явилася нова власниця, слово Боже знову зазвучало під його склепіннями. Кажуть, що на першу службу прийшло близько тисячі осіб. Правда, сама співачка помолитися так і не при-

йшла, хоча її появи прихожани чекали чи не найбільше. Дехто навіть сподівався: а раптом Бейонсе сама співатиме літургію своїм янгольським голосом?

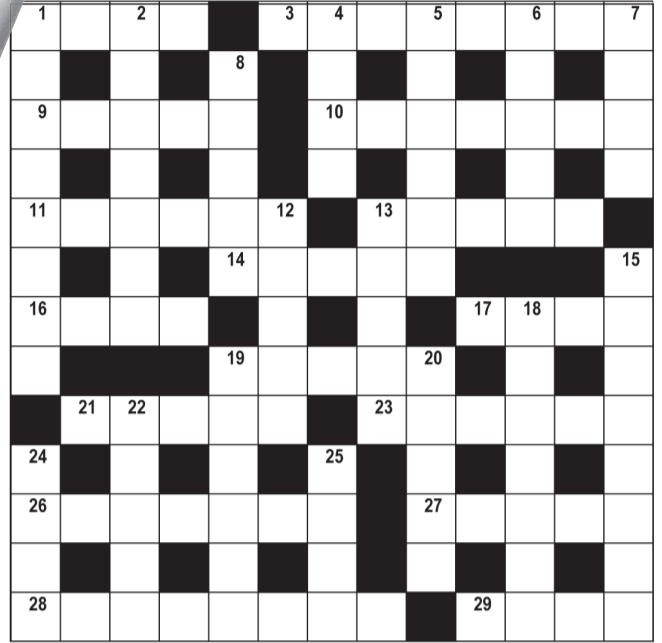
Нагадаємо, у квітні в соборі Грейс у Сан-Франциско відбулася так звана «Бейонсе-меса» — спеціальна служба, під час якої навіть співали пісні відомої виконавиці. Її мета — долучити до духовного життя якомога більше чорношкірих жінок та обговорити проблеми, з якими вони найчастіше зустрічаються в повсякденні. Досвід попри критику традиційної церкви був вдалий — на богослужіння прийшло в рази більше вірян, ніж зазвичай. ■

Бейонсе.

Фронтове подружжя — Анастасія і Володимир — навіть у мирному житті продовжує воювати, цього разу з тиловою бюрократією

КАЛЕЙДОСКОП

КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №54

По горизонталі:

1. Гризун, який живе у лісах та садках і селиться на деревах. 3. Галантне наліприсідання як знак поваги. 9. Брунька, яку зрізують для щеплення. 10. Ім'я геніального французького математика, основоположника сучасної алгебри, якого в 20 років убили на дуелі. 11. Провокаційна виклична поведінка, що суперечить загальноприйняттю нормам. 13. Прізвисько, яке народ дав п'ятому Президенту України. 14. Французький письменник, лауреат Нобелівської премії, автор роману «Кола Брюньон». 16. Шкільний колектив. 17. Овочева страва. 19. Різновид японського мистецтва мультипликації. 21. Ім'я, яке взяла собі Ганна Музика після одруження з Ярославом Стецьком. 23. Гірський хребет на кордоні Киргизії і Казахстану. 26. Дорожня сумка. 27. Довга тоненька хлібина з білого борошна. 28. Металева скринька з отвором для збирання пожертв у церкві. 29. Загуслий сік, що виступає на стовбурах деяких фруктових дерев.

По вертикалі:

1. Народна депутатка, яку звинувачують у підготовці теракту у Верховній Раді. 2. Річка на Тернопіллі і творче псевдо українського співака Андрія Підлужного. 4. «... був парубок моторний, і хлопець хоч куди козак. Удавсь на все зле проворний, завзятіший од всіх бурлак» (Іван Котляревський). 5. Ідеал, зразок для наслідування. 6. Іспанський друг. 7. Воскові комірчки, у

яких бджоли зберігають мед і виробляють потомство. 8. «В тебе... весь хороший, будеш мати мірку грошей» («Щедрик»). 12. Пристрій, яким у домашніх умовах розмелюють зерно; ручний млин. 13. Місто на півночі Італії, де розташований один із найдавніших університетів країни. 15. Найвищий представницький орган у кримських татар. 18. Гол, забитий у власні ворота. 19. Вигуки, які можна почути після вдалої прем'єри вистави. 20. Річка в Німеччині, на якій відбулося історичне з'єднання двох фронтів антигітлерівської коаліції у часи Другої світової війни. 22. Солодкий алкогольний напій. 24. Ім'я прем'єр-міністра УНР часів Другого зимового походу. 25. Навхрест скріплені й обмотані колючим дротом колоди або рейки, які застосовують проти ворожих танків і піхоти. ■

Кросворд №52 від 18—19 травня

Адреналіна ШУГАЙ

Взуття на високих підборах відходить у минуле разом із жіночними сукнями. Принаймні такий висновок напрашується з результатів дослідження, проведеного американською маркетинговою компанією NPD Group's Retail Tracking Service. Так, маркетологи з'ясували, що в 2017 році продажі туфель упали на 11 відсотків, водночас продажі кросівок підскочили аж на 37 відсотків. А вже цієї весни тенденція ще більше укріпила свої позиції: кросівки потрапили до переліку товарів, який продають найчастіше. Висновок очевидний: сучасні жінки надають перевагу зручному взуттю на пласкій підшві, а не туфлям на висо-

ОТАКОЇ!

На лабутенах? Ах!

Спортивне взуття витісняє з ужитку підбори

ких підборах, повідомляє CNBC. «Потреба в комфорті стає першочерговою для споживача, адже всі дуже зайняті і постійно перебувають у русі. Брендів, які спеціалізуються на зручному взутті, зараз набагато успішніші, бо комфорт — це те, що хочуть жінки різного віку», — прокоментувала результати дослідження виконавчий ди-

ректор NPD Бет Голдштейн.

Що ж, стрімкий темп життя, у якому треба багато рухатися і скрізь встигати, не залишає жодних шансів шпилькам і високим підборам. Але, дівчата, в погоні за зручністю все ж не забувайте, що казковий принц знайшов і впізнав свою Попелушку саме за кришталевою туфлею. ■

ПОГОДА

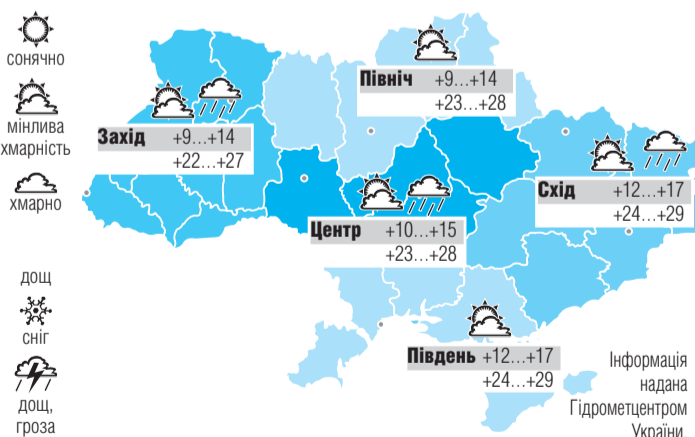
23 травня за прогнозами синоптиків

Київ: мінлива хмарність, без опадів. Вітер північний, 3-8 м/с. Температура вночі +12...+14, удень +25...+27.

Миргород: без опадів. Уночі +12...+14, удень +25...+27.
Вінниця: без опадів. Уночі +12...+14, удень +25...+27.
Одеса: без опадів. Уночі +14...+16, удень +23...+25.

21 травня температура води на узбережжі Чорного та Азовського морів становила 19-22 градуси, у Дніпрі біля Києва — 18.

Курорти Карпат: мінлива хмарність, місцями невеликий дощ. Трускавець: уночі +11...+13, удень +24...+26. Моршин: уночі +9...+11, удень +23...+25.

Передплатні індекси: 60970, 1555

Наша адреса: 03047, Київ, пр. Перемоги, 50
Телефон для довідок: т./ф.: (044) 454-84-92
Рекламне бюро: т./ф.: (044) 454-88-86, reklama@umoloda.kiev.ua
Відділ реалізації: т./ф.: (044) 454-84-41, sale@umoloda.kiev.ua
«УМ» в інтернеті: http://www.umoloda.kiev.ua

Відділи:

новин — 454-85-76, novyny@umoloda.kiev.ua;
права — leonov@umoloda.kiev.ua, 454-88-36;
міжнародної політики — svit@umoloda.kiev.ua, 454-88-25;
економіки — eko1@umoloda.kiev.ua, 454-86-39;
медицини — povnyu4@umoloda.kiev.ua, 454-85-99;
культури — culture@umoloda.kiev.ua, 454-87-96;
соціальних проблем — socium@umoloda.kiev.ua, 454-85-99;
спорту — sport@umoloda.kiev.ua, 454-87-93

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець — ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію: КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове. Рукописи не рецензуються і не повертаються. Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець. Комерційні публікації виходять під рубриками: «Український виробник», «Позиція», «Банківська справа», «Фінансова експертиза», «Здоровенські були», «Ця — працює!», «Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми», «Проекти», «Альма-матер», «Продукт», «Протистояння», «Вітаємо», «Любов і шана». Матеріали із позначкою Ⓜ друкуються на правах реклами

Газета друкується у видавництвах: «Преса України» — у Києві Зам. 3009054 «Видавничий дім «Високий Замок» — у Львові Зам. блок № 298 Верстка та виготовлення фотоформ — комп'ютерний центр редакції «УМ», тел.: 454-87-71 Газета виходить у вівторок, середу, п'ятницю — суботу (спільний номер) Тираж 86734

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0